

Pastaba. Prezidento rinkimų įstatymo 8, 11 ir 38 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. [XI-2334](#) pakeitimai, turėję įsigaliooti 2014-01-01, neįtraukti į nuo 2013-11-23 naujai išdėstomo Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų įstatymo tekstą.

LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO RINKIMŲ ĮSTATYMAS

Nauja įstatymo redakcija nuo 2013-11-23:
Nr. [XII-586](#), 2013-11-07, Žin., 2013, Nr. 120-6055 (2013-11-23)

PIRMASIS SKIRSNIS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Respublikos Prezidento rinkimų pagrindai

Respublikos Prezidentą renka Lietuvos Respublikos piliečiai penkeriems metams, remdamiesi visuotine, lygia ir tiesiogine rinkimų teise, slaptu balsavimu.

2 straipsnis. Teisė būti kandidatu į Respublikos Prezidentus

1. Respublikos Prezidentu gali būti renkamas Lietuvos Respublikos pilietis pagal kilmę, ne mažiau kaip trejus pastaruosius metus gyvenęs Lietuvoje, jeigu jam iki rinkimų dienos yra suėję ne mažiau kaip keturiasdešimt metų ir jeigu jis gali būti renkamas Lietuvos Respublikos Seimo (toliau – Seimas) nariu.

2. Respublikos Prezidentu negali būti renkamas šiurkščiai pažeidęs Lietuvos Respublikos Konstituciją (toliau – Konstitucija) arba sulaužęs priesaiką asmuo, kurį Seimas apkaltos proceso tvarka pašalino iš einamų pareigų ar panaikino jo Seimo nario mandatą.

3. Tas pats asmuo Respublikos Prezidentu gali būti renkamas ne daugiau kaip du kartus iš eilės.

3 straipsnis. Duomenys apie ryšius su užsienio specialiosiomis tarnybomis (struktūromis)

1. Pretendentas būti kandidatu į Respublikos Prezidentus po to, kai Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija (toliau – Vyriausioji rinkimų komisija) priima sprendimą išduoti jam rinkėjų parašų rinkimo lapus, privalo iki įregistravimo kandidatu į Respublikos Prezidentus pateikti Vyriausiajai rinkimų komisijai duomenis apie savo darbą SSRS ar buvusių sovietinių respublikų NKVD, NKGB, MGB, KGB ir kitų užsienio valstybių atitinkamose tarnybose (struktūrose), apie mokymąsi šių tarnybų (struktūrų) mokyklose ar apie bendradarbiavimą su šiomis tarnybomis (struktūromis). Šiuos duomenis pretendentas būti kandidatu į Respublikos Prezidentus įrašo duomenų anketoje. Joje turi būti nurodyta tarnybos (struktūros) pavadinimas ir pavaldumas, asmens pareigos, laipsnis, rangas ir funkcijos, darbo ar mokslo laikas ir vieta, apdovanojimai. Duomenų anketos formą nustato Vyriausioji rinkimų komisija. Anketos duomenys yra vieši. Jeigu pretendentas būti kandidatu į Respublikos Prezidentus duomenų anketoje pateikia šioje straipsnio dalyje nurodytus duomenis, Vyriausioji rinkimų komisija privalo šią anketą viešai paskelbti per 24 valandas nuo jos pateikimo.

2. Jeigu pretendentas būti kandidatu į Respublikos Prezidentus iki įregistravimo kandidatu į Respublikos Prezidentus nepateikė Vyriausiajai rinkimų komisijai užpildytos duomenų anketos, Vyriausioji rinkimų komisija apie tai viešai paskelbia ne vėliau kaip per 24 valandas po to, kai asmuo įregistruotas kandidatu į Respublikos Prezidentus.

3. Apie savo darbą, mokymąsi ar bendradarbiavimą su šio straipsnio 1 dalyje nurodytomis tarnybomis (struktūromis) kandidatas į Respublikos Prezidentus privalo skelbti savo kiekvienoje vaizdo ar garso agitacinėje rinkimų medžiagoje.

4. Jeigu Vyriausioji rinkimų komisija gauna raštu informaciją, kad duomenų anketoje pateikti duomenys yra neteisingi, nusiųpti ar kad nepateikta užpildyta anketa, taip pat kad pretendentas būti kandidatu į Respublikos Prezidentus ar kandidatas į Respublikos Prezidentus dirbo, mokėsi šio straipsnio 1 dalyje nurodytose tarnybose (struktūrose) ar bendradarbiavo su jomis, ir nustato, kad apie

tai nėra įrašyta duomenų anketoje, per 48 valandas privalo pretendantą būti kandidatu į Respublikos Prezidentus ar kandidatą į Respublikos Prezidentus supažindinti su gauta informacija ir pasiūlyti jam pateikti paaiškinimus.

5. Jeigu pretendentas būti kandidatu į Respublikos Prezidentus ar kandidatas į Respublikos Prezidentus sutinka su Vyriausiojoje rinkimų komisijoje gauta informacija, jis turi nedelsdamas papildomai įrašyti šią informaciją į savo duomenų anketa, o jeigu duomenų anketa nebuvo užpildyta, ją užpildyti ir įrašyti nurodytą informaciją. Vyriausioji rinkimų komisija ne vėliau kaip per 24 valandas privalo šią informaciją paskelbti viešai.

6. Jeigu pretendentas būti kandidatu į Respublikos Prezidentus ar kandidatas į Respublikos Prezidentus nesutinka su Vyriausiojoje rinkimų komisijoje gauta informacija, kviečiamas neatvyksta į Vyriausiąją rinkimų komisiją ar atsisako pateikti paaiškinimus dėl gautos informacijos, Vyriausioji rinkimų komisija prirėikus gali kreiptis į informaciją suteikusius asmenis, taip pat į kitas įstaigas ar organizacijas, prašydama pateikti papildomus duomenis ar dokumentus.

7. Išnagrėnjusi gautą informaciją, Vyriausioji rinkimų komisija privalo priimti vieną iš šių sprendimų:

1) gautą informaciją pripažinti nepagrįsta;

2) kreiptis į Lietuvos vyriausiąjį administracinį teismą su prašymu nustatyti faktą, kad pretendentas būti kandidatu į Respublikos Prezidentus ar kandidatas į Respublikos Prezidentus duomenų anketoje nurodė neteisingus duomenis apie savo darbą, mokymąsi šio straipsnio 1 dalyje nurodytose tarnybose (struktūrose) ar bendradarbiavimą su jomis arba tokius duomenis nuslėpė.

8. Visais atvejais Vyriausioji rinkimų komisija ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo informacijos gavimo turi priimti sprendimą ir per 24 valandas nuo sprendimo priėmimo jį paskelbti.

9. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas Vyriausiosios rinkimų komisijos prašymą išnagrėnė per 72 valandas ir priima sprendimą. Šis sprendimas įsiteisėja nuo paskelbimo.

10. Įsiteisėjusį Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo sprendimą Vyriausioji rinkimų komisija per 24 valandas paskelbia viešai.

11. Jeigu Vyriausioji rinkimų komisija gauna šio straipsnio 1 dalyje nurodytą informaciją iki rinkimų likus mažiau kaip 12 dienų, kandidatas į Respublikos Prezidentus su šia informacija nesupažindinamas ir Vyriausioji rinkimų komisija jos nenagrėnėja.

12. Vyriausioji rinkimų komisija Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo nustatytą faktą gali viešai paskelbti ne vėliau kaip likus 72 valandoms iki balsavimo pradžios.

4 straipsnis. Visuotinė rinkimų teisė

1. Teisę rinkti Respublikos Prezidentą turi Lietuvos Respublikos piliečiai, kurie rinkimų dieną yra ne jaunesni kaip 18 metų. Rinkimuose nedalyvauja Lietuvos Respublikos piliečiai, teismo pripažinti neveiksniais.

2. Bet kokie tiesioginiai arba netiesioginiai Lietuvos Respublikos piliečių rinkimų teisės apribojimai dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų draudžiami.

5 straipsnis. Lygi rinkimų teisė

Kiekvienas Lietuvos Respublikos pilietis, turintis teisę rinkti Respublikos Prezidentą, rinkimuose turi po vieną balsą.

6 straipsnis. Tiesioginiai Respublikos Prezidento rinkimai

Respublikos Prezidentą rinkėjai renka be tarpininkų.

7 straipsnis. Slaptas balsavimas

Rinkėjai balsuoja asmeniškai ir slapta. Kontroluoti rinkėjų valią rinkimuose draudžiama.

8 straipsnis. Draudimas papirkti rinkėjus ir rinkimų teisę turinčius asmenis

1. Prasidėjus Respublikos Prezidento rinkimų politinei kampanijai, tai yra nuo Respublikos Prezidento rinkimų datos paskelbimo iki šio įstatymo nustatyto rinkimų agitacijos kampanijos laikotarpio pabaigos, taip pat rinkimų dieną draudžiama tiesiogiai ar netiesiogiai pirkti rinkėjų balsus, dovanomis ar kitokiu atlyginimu skatinti rinkėjus ar rinkimų teisę turinčius asmenis dalyvauti arba nedalyvauti Respublikos Prezidento rinkimuose ir (arba) balsuoti už arba prieš vieną ar kitą asmenį, kurį numatoma kelti kandidatu, kandidatą į Respublikos Prezidentus, taip pat žadėti už balsavimą

atsilyginti rinkėjams po rinkimų, turint tikslą paveikti piliečių valią dėl konkrečių kandidatų į Respublikos Prezidentus, ir taip trukdyti piliečiams įgyvendinti teisę rinkti Respublikos Prezidentą.

2. Rinkėjų papirkimu nelaikomas spausdintos medžiagos (asmens, kurį numatoma kelti kandidatų į Respublikos Prezidentus, kandidato į Respublikos Prezidentus programos, biografijos ar kitokių informacinio turinio lankstinukų, kalendorių, atvirukų, lipdukų), taip pat mažareikšmių daiktų (kurių kaina yra iki 5 litų), pažymėtų kandidato ar jį iškėlusios partijos simbolika ir deklaruotų Vyriausiojoje rinkimų komisijoje jos nustatyta tvarka, skirtų asmeniui, kuris numatomas kelti kandidatų į Respublikos Prezidentus, politinei partijai (toliau – partija), iškėlusiai pretendentą būti kandidatų į Respublikos Prezidentus, ar kandidatui į Respublikos Prezidentus propaguoti, gaminimas arba neatlygintinas platinimas rinkėjams.

3. Rinkėjų ir rinkimų teisę turinčių asmenų papirkimo faktus tiria savivaldybių rinkimų komisijos Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka, o vertina Vyriausioji rinkimų komisija. Apie nustatytą papirkimo faktą Vyriausioji rinkimų komisija paskelbia savo interneto svetainėje kartu su kandidato į Respublikos Prezidentus, pažeidusio šį straipsnį, pasižadėjimu laikytis draudimo papirkti rinkėjus ar rinkimų teisę turinčius asmenis. Pripažinus papirkimo faktus šiurkščiu šio įstatymo pažeidimu, atsiranda šiame ir kituose įstatymuose nurodytos pasekmės.

9 straipsnis. Viešumas rengiant ir vykdam rinkimus

1. Valstybės institucijos ir rinkimų komisijos Respublikos Prezidento rinkimus rengia ir vykdo viešai. Apie rinkimų organizavimo renginius (susirinkimus, posėdžius) viešai pranešama ne vėliau kaip likus 12 valandų iki renginio (susirinkimo, posėdžio) pradžios.

2. Rinkimų komisijos informuoja piliečius apie savo darbą, rinkimų apylinkių sudarymą, rinkimų komisijų sudėtį, buvimo vietą ir darbo laiką, apie rinkėjų sąrašus, kandidatų į Respublikos Prezidentus įregistravimo rezultatus, balsavimo ir rinkimų rezultatus.

3. Visuomenės informavimo priemonės informuoja visuomenę apie Respublikos Prezidento rinkimų organizavimą ir eigą.

4. Visų visuomenės informavimo priemonių atstovai turi teisę nekliudomai dalyvauti visuose rinkimų komisijų organizuojamuose renginiuose, visuose rinkimų komisijų posėdžiuose, gauti iš rinkimų komisijų informaciją apie rinkimų organizavimą ir eigą.

10 straipsnis. Rinkimų rengimo ir vykdymo išlaidos

Respublikos Prezidento rinkimų rengimo ir vykdymo išlaidas apmoka valstybė ir savivaldybės. Iš valstybės biudžeto lėšų apmokamos rinkimų komisijų išlaidos rinkimams organizuoti ir vykdyti ir atlyginama už rinkimų komisijų narių ir jas aptarnaujančio personalo bei balsavimo komisijų darbą. Iš savivaldybių biudžetų lėšų apmokama už savivaldybių ir apylinkių rinkimų komisijų būstinių ir balsavimo patalpų išlaikymą, balsavimo patalpų įrengimo inventoriaus įsigijimą ir išsaugojimą. Jeigu savivaldybė nesuteikia tinkamų patalpų ar inventoriaus rinkimų apylinkės būstinei ir balsavimo patalpoms, tam Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu panaudojamos valstybės biudžeto lėšos. Šiuo atveju faktinės išlaidas balsavimo patalpoms išlaikyti ir inventoriui įsigyti ir išsaugoti per 2 mėnesius po Respublikos Prezidento rinkimų Vyriausioji rinkimų komisija ne ginčo tvarka išieško iš savivaldybės. Už rinkėjų pavėžėjimą į rinkimų apylinkes balsuoti, kai pavėžėjimas organizuojamas Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka, apmokama iš valstybės ir savivaldybių biudžetų.

ANTRASIS SKIRSNIS RINKIMŲ ORGANIZAVIMAS

11 straipsnis. Rinkimų apylinkių sudarymas

1. Atsižvelgiant į patogumą rinkėjams atvykti į balsavimo patalpas ir į rinkėjų skaičių, savivaldybių teritorijos dalijamos į rinkimų apylinkes.

2. Savivaldybės teritorijos suskirstymą į rinkimų apylinkes savivaldybės administracijos direktoriaus teikimu tvirtina ir keičia Vyriausioji rinkimų komisija. Patvirtintų rinkimų apylinkių sąrašą, jo pakeitimus Vyriausioji rinkimų komisija skelbia savo interneto svetainėje.

3. Rinkimų apylinkės teritorijoje turi gyventi ne daugiau kaip 5 000 rinkėjų.

4. Rinkimų apylinkės ribos, balsavimo patalpų adresas keičiami prireikus, bet ne vėliau kaip likus 100 dienų iki rinkimų. Savivaldybės administracijos direktorius teikime tvirtinti savivaldybės teritorijos suskirstymą į rinkimų apylinkes nurodo siūlomą rinkimų apylinkės pavadinimą, į rinkimų

apylinkę patenkančius adresus, rinkėjų skaičių sudaromoje rinkimų apylinkėje, balsavimo patalpų adresą ir telefoną. Teikime keisti savivaldybės teritorijos suskirstymą į rinkimų apylinkes nurodomi siūlomi pakeitimai. Ne vėliau kaip likus 100 dienų iki rinkimų savivaldybės administracijos direktorius Vyriausiajai rinkimų komisijai taip pat praneša apie naujai atsiradusius, su pakeistais pavadinimais arba išnykusius adresus, patvirtina balsavimo patalpų adresus ir telefonus. Savivaldybės administracijos direktorius šio straipsnio 2 ir šioje dalyse numatytus pasiūlymus ir teikimus Vyriausiajai rinkimų komisijai teikia Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka.

5. Kai pirmalaikiai Respublikos Prezidento rinkimai pagal Konstitucijos 87 straipsnį arba Respublikos Prezidento rinkimai pagal Konstitucijos 89 straipsnio 1 dalį rengiami per 2 mėnesius nuo rinkimų datos paskelbimo, Vyriausioji rinkimų komisija gali pakeisti rinkimų apylinkių ribas ir balsavimo patalpų adresus ne vėliau kaip likus 50 dienų iki rinkimų. Jeigu šie rinkimai rengiami anksčiau kaip per 2 mėnesius nuo rinkimų datos paskelbimo, rinkimų apylinkių ribos nekeičiamos.

12 straipsnis. Rinkimų komisijos

1. Respublikos Prezidento rinkimus organizuoja ir vykdo:

- 1) Vyriausioji rinkimų komisija;
- 2) savivaldybių rinkimų komisijos;
- 3) apylinkių rinkimų komisijos.

2. Rinkimų komisijų nariai negali būti kandidatais į Respublikos Prezidentus ar kandidato į Respublikos Prezidentus patikėtiniais.

3. Į rinkimų komisiją gali būti siūlomas nepriekaištingos reputacijos Lietuvos Respublikos pilietis, kuris turi teisę būti renkamas Seimo nariu (neatsižvelgiant į nustatytą kandidatui į Seimo narius jauniausią amžių, bet rinkimų dieną ne jaunesnis kaip 18 metų), turi aukštąjį išsilavinimą ir nebuvo pastaruosius trejus metus atleistas iš rinkimų komisijos už rinkimų įstatymų ar Referendumo įstatymo pažeidimus. Reikalavimas turėti aukštąjį išsilavinimą netaikomas apylinkės rinkimų komisijos nariui, apylinkės rinkimų komisijos pirmininkui, turintiems darbo rinkimų komisijos nariu ar pirmininku patirties, ir savivaldybės rinkimų komisijos nariui ar pirmininkui, turintiems darbo savivaldybių rinkimų komisijos nariu ar pirmininku patirties. Rinkimų komisijų nariams, pirmininkams Vyriausioji rinkimų komisija jos nustatyta tvarka organizuoja mokymus.

4. Asmuo nelaikomas nepriekaištingos reputacijos, jeigu jis:

1) įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu pripažintas padaręs nusikalstamą veiką ir turi neišnykusį ar nepanaikintą teistumą;

2) atleistas iš skiriamų arba renkamų pareigų dėl priesaikos ar pasižadėjimo sulaužymo, pareigūno vardo pažeminimo ir nuo atleidimo iš pareigų dienos arba sprendimo panaikinti mandatą įsigaliojimo dienos nepraėjo treji metai;

3) atleistas iš darbo, pareigų ar praradęs teisę verstis atitinkama veikla už neatitiktį įstatymuose keliamiems nepriekaištingos reputacijos reikalavimams ir teisės aktuose nustatytų etikos normų pažeidimą ir nuo atleidimo iš darbo, pareigų ar teisės verstis atitinkama veikla praradimo dienos nepraėjo treji metai;

4) yra įstatymų nustatyta tvarka uždraustos organizacijos narys.

13 straipsnis. Savivaldybių rinkimų komisijų sudarymas

1. Savivaldybių rinkimų komisijas rinkimų laikotarpiui sudaro Vyriausioji rinkimų komisija ne vėliau kaip likus 74 dienoms iki rinkimų.

2. Savivaldybių rinkimų komisijos sudaromos iš:

1) toje savivaldybėje gyvenančio ar dirbančio ir aukštąjį teisinį išsilavinimą turinčio asmens, kurį pasiūlo teisingumo ministras;

2) toje savivaldybėje gyvenančių ar dirbančių ir aukštąjį teisinį išsilavinimą turinčių asmenų, kuriuos pasiūlo Lietuvos teisininkų draugija;

3) savivaldybės administracijoje dirbančio karjeros valstybės tarnautojo, kurį pasiūlo tos savivaldybės administracijos direktorius;

4) partijų, kurios gavo Seimo narių mandatų daugiamandatėje rinkimų apygardoje, pasiūlytų asmenų.

3. Teisingumo ministras, Lietuvos teisininkų draugija ir savivaldybių administracijų direktoriai gali siūlyti ir daugiau kandidatūrų.

4. Partijos, kurios gavo Seimo narių mandatų daugiamandatėje rinkimų apygardoje pagal iškeltų kandidatų sąrašą (jungtinį sąrašą), nuo vieno šio daugiamandatėje rinkimų apygardoje iškeltų

kandidatų sąrašo (jungtinio sąrašo) turi teisę pasiūlyti į savivaldybių rinkimų komisijas po vieną savo atstovą. Jeigu atstovai atitinka šio įstatymo reikalavimus, Vyriausioji rinkimų komisija jų kandidatūrų atmesti negali. Jeigu kandidatūrų nebuvo pasiūlyta, Vyriausioji rinkimų komisija vietoj jų gali papildomai skirti savivaldybių rinkimų komisijų nariais kandidatūras, pasiūlytas teisingumo ministro, Lietuvos teisininkų draugijos arba savivaldybės administracijos direktoriaus.

5. Visais atvejais ne mažiau kaip trys komisijos nariai turi būti asmenys, paskirti į savivaldybių rinkimų komisijas iš teisingumo ministro, Lietuvos teisininkų draugijos ir savivaldybės administracijos direktoriaus pasiūlytųjų. Jeigu šių asmenų yra mažiau, komisija padidinama iš teisingumo ministro, Lietuvos teisininkų draugijos arba savivaldybės administracijos direktoriaus pasiūlytų asmenų.

6. Jeigu tą pačią dieną kartu vyksta Respublikos Prezidento arba Seimo, arba savivaldybės tarybos rinkimai, arba rinkimai į Europos Parlamentą, arba referendumas, apylinkių rinkimų ar referendumo komisijos sudaromos tos pačios. Vyriausioji rinkimų komisija atskiroje rinkimų, referendumo teritorijoje sudaro vieną – savivaldybės, apygardos rinkimų arba referendumo – komisiją ir nustato jos funkcijas organizuojant ir vykdant kitus rinkimus ar referendumą.

7. Savivaldybės rinkimų komisijos pirmininką iš komisijos narių skiria Vyriausioji rinkimų komisija. Savivaldybės rinkimų komisijos pirmininku skiriamas asmuo, turintis darbo Vyriausiosios rinkimų komisijos arba savivaldybės rinkimų komisijos ar apygardos rinkimų komisijos pirmininku ar nariu patirties arba darbo apylinkės rinkimų komisijos pirmininku patirties.

8. Savivaldybės rinkimų komisija savo pirmajame posėdyje išsirenka komisijos pirmininko pavaduotoją ir sekretorių.

9. Kai pirmalaikiai Respublikos Prezidento rinkimai pagal Konstitucijos 87 straipsnį arba Respublikos Prezidento rinkimai pagal Konstitucijos 89 straipsnio 1 dalį rengiami per 2 mėnesius nuo rinkimų datos paskelbimo, Vyriausioji rinkimų komisija ne vėliau kaip likus 50 dienų iki rinkimų sudaro savivaldybių rinkimų komisijas. Jeigu šie rinkimai rengiami anksčiau kaip per 2 mėnesius nuo rinkimų datos paskelbimo, šis 50 dienų terminas trumpinamas tiek dienų, kiek jų trūksta iki 2 mėnesių termino.

14 straipsnis. Savivaldybių rinkimų komisijų įgaliojimai

Savivaldybės rinkimų komisija:

- 1) Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka informuoja savivaldybėje gyvenančius rinkėjus apie rinkimų apylinkių ribas, rinkimų komisijų būstines, darbo laiką ir balsavimo patalpas;
- 2) prižiūri, kaip savivaldybėje įgyvendinamas šis įstatymas;
- 3) sudaro apylinkių rinkimų komisijas;
- 4) neviršydamą Vyriausiosios rinkimų komisijos patvirtintos savivaldybės rinkimų komisijos sąmatos, tvirtina apylinkių rinkimų komisijų išlaidų sąmatas ir kontroliuoja, kaip šios sąmatose numatytos lėšos naudojamos;
- 5) registruoja rinkimų stebėtojus ir išduoda jiems pažymėjimus;
- 6) sudaro savivaldybės teritorijoje esančių sveikatos priežiūros (išskyrus ambulatorines), socialinės rūpybos ir globos įstaigų, karinių vienetų, areštinių, tardymo izoliatorių (sulaikymo namų) ir bausmių vykdymo įstaigų sąrašą ir kartu su pašto vadovu pasirūpina, kad juose būtų organizuotas balsavimas paštu, taip pat organizuoja balsavimą iš anksto;
- 7) surašo balsų skaičiavimo protokolą, nustato rinkimų rezultatus ir perduoda juos tvirtinti Vyriausiajai rinkimų komisijai;
- 8) svarsto skundus dėl apylinkių rinkimų komisijų sprendimų ir veiksmų ir priima sprendimus;
- 9) Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka rinkimų agitacijos kampanijos laikotarpiu atlieka politinės reklamos stebėseną savivaldybės teritorijoje ir teikia stebėsenos duomenis Vyriausiajai rinkimų komisijai;
- 10) vykdo kitus šiame įstatyme numatytus įgaliojimus.

15 straipsnis. Apylinkių rinkimų komisijų sudarymas

1. Ne vėliau kaip likus 65 dienoms iki rinkimų savivaldybės rinkimų komisija nustato kiekvienos rinkimų apylinkės komisijos narių skaičių, kuris turi būti kartotinis partijų, turinčių teisę siūlyti kandidatūras, skaičiui. Jeigu nebuvo pasiūlyta pakankamai kandidatūrų arba komisijoje liko laisva vieta, trūkstamas kandidatūras gali pasiūlyti savivaldybės, kurios teritorijoje yra rinkimų apylinkė, administracijos direktorius.

2. Po vienodą skaičių kandidatūrų į apylinkės rinkimų komisiją turi teisę siūlyti:

1) kiekviena partija ar partijų koalicija, per paskutinius Seimo rinkimus gavusi Seimo narių mandatų daugiamandatėje rinkimų apygardoje. Jeigu partija Seimo narių mandatų gavo būdama koalicijoje, kandidatūras ji gali siūlyti kartu su koalicijoje dalyvavusiomis partijomis;

2) partija ar partijų koalicija, per paskutinius savivaldybės tarybos rinkimus gavusi tarybos narių mandatų pagal iškeltų kandidatų sąrašą (jungtinį sąrašą). Jeigu partija savivaldybės tarybos narių mandatų gavo būdama koalicijoje, kandidatūras ji gali siūlyti kartu su koalicijoje dalyvavusiomis partijomis.

3. Jeigu partija gali siūlyti kandidatūras ir pagal Seimo, ir pagal savivaldybės tarybos rinkimų rezultatus, ji kandidatūras siūlo tik pagal vieną iš šių rinkimų rezultatus pasirinktinai. Jeigu viena iš partijų, dalyvavusių rinkimų koalicijoje, kandidatūrų nepasiūlo arba atsisako jas siūlyti, arba pasirenka siūlyti pagal kitą, negu buvo sudaryta koalicija, rinkimų rezultatus, kitos šioje koalicijoje dalyvavusios partijos kandidatūras turi teisę siūlyti jai nedalyvaujant.

4. Partijos kandidatūrų sąrašus savivaldybės rinkimų komisijai pateikia ne vėliau kaip likus 48 dienoms iki rinkimų.

5. Apylinkių rinkimų komisijas rinkimų laikotarpiui sudaro savivaldybės rinkimų komisijos ne vėliau kaip likus 45 dienoms iki rinkimų. Jeigu partijos siūloma kandidatūra atitinka šio įstatymo reikalavimus, savivaldybės rinkimų komisija negali jos atmesti.

6. Jeigu kandidatūrų nebuvo pasiūlyta arba pasiūlytos kandidatūros neatitinka šio įstatymo reikalavimų, arba jos buvo pasiūlytos po nustatyto termino, savivaldybės rinkimų komisija gali sumažinti anksčiau nustatytą rinkimų apylinkės komisijos narių skaičių arba kreiptis į savivaldybės administracijos direktorių, kad šis pasiūlytų į apylinkės rinkimų komisiją trūkstamas kandidatūras. Savivaldybės administracijos direktoriaus siūlomi asmenys negali būti partijų nariai ar jais tapti iki rinkimų komisijos nario įgaliojimų pabaigos. Jeigu ne mažiau kaip trys savivaldybės rinkimų komisijos nariai posėdyje skiriant apylinkės rinkimų komisijos narį prieštarauja savivaldybės administracijos direktoriaus siūlomo asmens paskyrimui apylinkės rinkimų komisijos nariu, šis asmuo negali būti skiriamas komisijos nariu.

7. Apylinkių rinkimų komisijų pirmininkus iš komisijos narių skiria savivaldybės rinkimų komisijos. Apylinkės rinkimų komisijos pirmininku skiriamas asmuo, turintis darbo rinkimų komisijos pirmininku ar nariu patirties, arba aukštąjį išsilavinimą turintis asmuo.

8. Apylinkės rinkimų komisija pirmajame posėdyje išsirenka komisijos pirmininko pavaduotoją ir sekretorių.

9. Kai pirmalaikiai Respublikos Prezidento rinkimai pagal Konstitucijos 87 straipsnį arba Respublikos Prezidento rinkimai pagal Konstitucijos 89 straipsnio 1 dalį rengiami per 2 mėnesius nuo rinkimų datos paskelbimo, savivaldybių rinkimų komisijos ne vėliau kaip likus 45 dienoms iki rinkimų nustato kiekvienos rinkimų apylinkės komisijos narių skaičių. Partijos kandidatūrų į apylinkių rinkimų komisijas sąrašus savivaldybių rinkimų komisijoms pateikia ne vėliau kaip likus 42 dienoms iki rinkimų. Apylinkių rinkimų komisijos sudaromos ne vėliau kaip likus 40 dienų iki rinkimų. Rinkimų komisijos narys, nedavęs rašytinio pasižadėjimo ilgiau kaip 7 dienas nuo paskyrimo arba davęs rašytinį pasižadėjimą su išlyga, netenka pareigų rinkimų komisijoje. Jeigu pirmalaikiai Respublikos Prezidento rinkimai pagal Konstitucijos 87 straipsnį arba Respublikos Prezidento rinkimai pagal Konstitucijos 89 straipsnio 1 dalį rengiami anksčiau kaip per 2 mėnesius nuo rinkimų datos paskelbimo, šioje dalyje nurodyti 40, 42 ir 45 dienų terminai trumpinami tiek dienų, kiek jų trūksta iki 2 mėnesių termino.

16 straipsnis. Apylinkės rinkimų komisijos įgaliojimai

Apylinkės rinkimų komisija:

1) iš savivaldybės rinkimų komisijos gauna apylinkės rinkėjų sąrašus, sudaro sąlygas su jais susipažinti rinkėjams, atstovams rinkimams, įteikia ar kitaip perduoda rinkėjams rinkėjo korteles, praneša savivaldybės rinkimų komisijai apie apylinkės rinkėjų sąrašė aptiktus netikslumus ir Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka elektroninių ryšių priemonėmis perduoda šiuos duomenis;

2) nagrinėja skundus dėl apylinkės rinkėjų sąrašė padarytų klaidų;

3) Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka prižiūri, kaip rinkimų apylinkės teritorijoje vyksta balsavimas paštu, kad būtų sudarytos sąlygos balsuoti paštu visose rinkimų apylinkės teritorijoje esančiose sveikatos priežiūros (išskyrus ambulatorines), socialinės rūpybos ir globos įstaigose, kariniuose vienetuose, areštinėse, tardymo izoliatoriuose (sulaikymo namuose) ir bausmių vykdymo įstaigose, taip pat organizuoja rinkėjų balsavimą namuose;

- 4) kartu su savivaldybės administracijos atstovu pasirūpina, kad pagal šio įstatymo reikalavimus laiku būtų parengtos balsavimo patalpos, slapto balsavimo kabinos ir balsadėžės;
- 5) rinkimų dieną organizuoja balsavimą rinkimų apylinkėje;
- 6) suskaičiuoja balsus, surašo balsų skaičiavimo protokolą ir Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka elektroninių ryšių priemonėmis perduoda šiuos duomenis;
- 7) svarsto savo apylinkės rinkėjų ir stebėtojų skundus dėl rinkimų rengimo, balsavimo organizavimo, balsų skaičiavimo, balsų skaičiavimo protokolo surašymo ir priima sprendimus;
- 8) vykdo kitus šiame įstatyme numatytus įgaliojimus.

17 straipsnis. Rinkimų komisijų narių rašytiniai pasižadėjimai ir rinkimų komisijų darbo organizavimas

1. Rinkimų komisijos narys, pirmininkas pareigas rinkimų komisijoje pradeda eiti davęs rašytinį pasižadėjimą.
2. Savivaldybių ir apylinkių rinkimų komisijų narių, pirmininkų rašytinio pasižadėjimo davimo tvarką nustato Vyriausioji rinkimų komisija. Nustatomi šie rinkimų komisijos nario, pirmininko pasižadėjimo tekstai:
 - 1) „Aš, (vardas, pavardė), pasižadu būti ištikimas (ištikima) Lietuvos Respublikai, laikytis jos Konstitucijos ir įstatymų, sąžiningai ir garbingai atlikti savo pareigas rinkimų komisijoje ir susilaikyti nuo poelgių, pažeidžiančių įstatymus ir žmogaus teises.
Tepadeda man Dievas.“;
 - 2) „Aš, (vardas, pavardė), pasižadu būti ištikimas (ištikima) Lietuvos Respublikai, laikytis jos Konstitucijos ir įstatymų, sąžiningai ir garbingai atlikti savo pareigas rinkimų komisijoje ir susilaikyti nuo poelgių, pažeidžiančių įstatymus ir žmogaus teises.“
3. Davęs rašytinį pasižadėjimą asmuo po pasižadėjimo tekstu pasirašo. Pasižadėjimas galioja visą paskyrimo dirbti rinkimų komisijoje laiką. Rašytinio pasižadėjimo tekstas negali būti keičiamas. Draudžiama pradėti eiti rinkimų komisijos nario pareigas nepasižadėjus.
4. Rinkimų komisijos narių, pirmininkų rašytinius pasižadėjimus saugo juos paskyrusi rinkimų komisija.
5. Vyriausioji rinkimų komisija arba savivaldybės rinkimų komisija, skirdama rinkimų komisijos narį, nustato laiką, kada jis privalo duoti rašytinį pasižadėjimą. Asmuo, nedavęs rašytinio pasižadėjimo ilgiau kaip 15 dienų nuo paskyrimo arba davęs rašytinį pasižadėjimą su išlyga, netenka pareigų rinkimų komisijoje.
6. Rinkimų komisijos posėdžiai yra teisėti, kai juose dalyvauja ne mažiau kaip 3/5 komisijos narių. Komisijos sprendimai priimami atviru balsavimu posėdyje dalyvaujančių komisijos narių balsų dauguma. Balsams pasidalijus po lygiai, lemia komisijos pirmininko balsas. Komisijos nariai, nesutinkantys su sprendimu, turi teisę raštu pareikšti atskirąją nuomonę. Atskiroji nuomonė pridedama prie protokolo ir yra neatskirama protokolo dalis.
7. Pasibaigus rinkimams, savivaldybių ir apylinkių rinkimų komisijų narių, pirmininkų įgaliojimai nutraukiami. Sprendimą nutraukti rinkimų komisijos narių, pirmininkų įgaliojimus priima rinkimų komisija, paskyrusi tuos komisijos narius, pirmininkus, kai ši komisija, jos pirmininkas yra atlikę visus pagal šį įstatymą jiems pavestus darbus.
8. Rinkimų komisijos nariui, pirmininkui, davusiam rašytinį pasižadėjimą, draudžiama bet kokios formos rinkimų agitacija ir kiti bandymai paveikti rinkėjų valią. Asmuo, pažeidęs šį reikalavimą arba rinkimų komisijos nario, pirmininko rašytinį pasižadėjimą, turi būti atleistas iš komisijos ir gali būti patrauktas baudžiamojon atsakomybėn įstatymų nustatyta tvarka.

18 straipsnis. Skundai dėl rinkimų komisijų sprendimų, priimtų iki balsavimo pabaigos

1. Visos partijos, iškėlusios kandidatus į Respublikos Prezidentus, ir kandidatų į Respublikos Prezidentus patikėtiniai rinkimų komisijų sprendimus gali apskųsti šia tvarka:
 - 1) apylinkių rinkimų komisijų sprendimus – savivaldybės rinkimų komisijai;
 - 2) savivaldybių rinkimų komisijų sprendimus – Vyriausiajai rinkimų komisijai;
 - 3) Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimus – Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui.
2. Skundai turi būti išnagrinėti ne vėliau kaip per 48 valandas nuo skundo gavimo. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo sprendimas įsiteisėja nuo paskelbimo.

19 straipsnis. Skundai dėl rinkimų komisijų sprendimų, priimtų pasibaigus balsavimui

1. Visos partijos, iškėlusios kandidatus į Respublikos Prezidentus, ir kandidatų į Respublikos Prezidentus patikėtiniai apylinkių rinkimų komisijų sprendimus dėl balsų skaičiavimo protokolų surašymo gali apskųsti savivaldybės rinkimų komisijai ne vėliau kaip per 24 valandas nuo sprendimo priėmimo. Šie skundai turi būti išnagrinėti ne vėliau kaip per 24 valandas nuo skundo gavimo.

2. Savivaldybės rinkimų komisija, nagrinėdama skundą dėl apylinkės rinkimų komisijos sprendimo dėl balsų skaičiavimo protokolo surašymo, dalyvaujant ne mažiau kaip 3/5 komisijos narių, gali perskaičiuoti apylinkės rinkimų komisijos pateiktus biuletenius ir, nustačiusi protokole aritmetinę klaidą, neteisingai suskaičiuotus galiojančius ar negaliojančius biuletenius, gali pakeisti rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolo įrašus. Savivaldybės rinkimų komisija neturi teisės pripažinti negaliojančiu apylinkės rinkimų komisijos balsų skaičiavimo protokolą.

3. Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimai, išskyrus sprendimus dėl Respublikos Prezidento rinkimų rezultatų pripažinimo negaliojančiais, gali būti apskųsti Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui ne vėliau kaip per 2 dienas nuo sprendimo priėmimo ir turi būti išnagrinėti ne vėliau kaip per 48 valandas. Į šį terminą įskaitomos ir poilsio bei švenčių dienos. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo sprendimas įsiteisėja nuo paskelbimo ir jo vykdymas Vyriausiajai rinkimų komisijai yra privalomas.

4. Vyriausioji rinkimų komisija, nagrinėdama skundą dėl savivaldybės rinkimų komisijos sprendimo dėl balsų skaičiavimo protokolo surašymo, gali perskaičiuoti savivaldybės rinkimų komisijos pateiktus rinkimų biuletenius ir, nustačiusi aritmetinę klaidą, neteisingai suskaičiuotus biuletenius, gali pakeisti savivaldybės ir rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolų įrašus. Vyriausioji rinkimų komisija neturi teisės pripažinti negaliojančiu savivaldybės rinkimų komisijos balsų skaičiavimo protokolą.

20 straipsnis. Parama rinkimų komisijoms ir valstybės biudžeto lėšų rinkimams organizuoti naudojimas

1. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos privalo padėti rinkimų komisijoms vykdyti įgaliojimus, teikti komisijų funkcijoms atlikti reikalingus duomenis.

2. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos ne vėliau kaip per 3 dienas privalo apsvarstyti rinkimų komisijų pateiktus prašymus ir duoti rinkimų komisijoms motyvuotus atsakymus.

3. Pagalbiniais darbams atlikti Vyriausioji rinkimų komisija gali įdarbinti darbuotojus pagal darbo sutartį. Darbo sutartis pasirašo Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas arba jo įgalioti asmenys. Atlyginimo už darbą darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, tvarką ir atlyginimo dydžius Vyriausiosios rinkimų komisijos teikimu nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė (toliau – Vyriausybė).

4. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos privalo suteikti rinkimų komisijoms rinkimams organizuoti ir vykdyti tinkamas patalpas, įrangą, kompiuterinę techniką ir interneto ryšį. Rinkimams suteikiamos balsavimo patalpos ir pateikimas į jas turi būti tinkamos judėjimo, regėjimo negalią turintiems ir senyvo amžiaus rinkėjams.

5. Vyriausioji rinkimų komisija savivaldybių rinkimų komisijoms skirtas valstybės biudžeto lėšas rinkimams organizuoti perveda į kiekvienai savivaldybės rinkimų komisijai atidarytą Vyriausiosios rinkimų komisijos banko sąskaitą.

6. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas su savivaldybės rinkimų komisijos pirmininku pasirašo valstybės biudžeto lėšų rinkimams organizuoti naudojimo sutartį. Šioje sutartyje nurodoma:

1) savivaldybės rinkimų komisijai pervedamų valstybės biudžeto lėšų rinkimams organizuoti suma ir Vyriausiosios rinkimų komisijos programa, pagal kurią skiriamos lėšos;

2) valstybės biudžeto lėšų rinkimams organizuoti naudojimo tikslinė paskirtis;

3) planuojamas detalus valstybės biudžeto lėšų paskirstymas pagal išlaidų ekonominę paskirtį ir išlaidų darbo užmokesčiui skaičiavimas (pridedama prie sutarties);

4) atsiskaitymo Vyriausiajai rinkimų komisijai už valstybės biudžeto lėšų rinkimams organizuoti panaudojimą (nurodant išlaidų ekonominę paskirtį) ir šių lėšų panaudojimą pagrindžiančių buhalterinės apskaitos dokumentų pateikimo tvarką;

5) kitos nuostatos, padedančios Vyriausiajai rinkimų komisijai užtikrinti programų vykdymo ir paskirtų valstybės biudžeto lėšų rinkimams organizuoti naudojimo teisėtumą, ekonomiškumą, efektyvumą ir rezultatyvumą.

7. Vyriausioji rinkimų komisija valstybės biudžeto lėšas rinkimams organizuoti perveda į šio straipsnio 5 dalyje nurodytas sąskaitas pagal Vyriausiosios rinkimų komisijos patvirtintas savivaldybių rinkimų komisijų sąmatas.

8. Savivaldybės rinkimų komisijos pirmininkas atsako už savivaldybės rinkimų komisijai skirtų valstybės biudžeto lėšų rinkimams organizuoti panaudojimą ir už tai atsiskaito Vyriausiajai rinkimų komisijai.

9. Vyriausioji rinkimų komisija patikrina savivaldybės rinkimų komisijos pirmininko pateiktą valstybės biudžeto lėšų rinkimams organizuoti panaudojimo ataskaitą ir šias išlaidas pagrindžiančius dokumentus. Nustačiusi finansavimo, lėšų panaudojimo ar apskaitos pažeidimus, Vyriausioji rinkimų komisija inicijuoja visos žalos išieškojimą iš kaltų asmenų.

10. Už žalą, atsiradusią valstybės biudžeto lėšų rinkimams organizuoti naudojimo sutarties galiojimo laikotarpiu, savivaldybės rinkimų komisijos pirmininkas atsako ir pasibaigus šiai sutarčiai.

21 straipsnis. Rinkimų komisijų narių darbo apmokėjimas

1. Rinkimų komisijų pirmininkai, jų pavaduotojai, nariai ir sekretoriai už darbą rinkimų komisijose gauna atlyginimą pagal Vyriausiosios rinkimų komisijos pateiktus ir Vyriausybės patvirtintus tarifus.

2. Rinkimų komisijų pirmininkams, jų pavaduotojams, nariams ir sekretoriams už darbą rinkimų komisijose apmokama pagal darbo laiko apskaitos žiniaraščių duomenis neviršijant atitinkamai rinkimų komisijai numatytų asignavimų darbo užmokesčiui. Darbo laiko apskaitos žiniaraščių rinkimų komisijose pildymo tvarką nustato Vyriausioji rinkimų komisija. Už darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose pateiktų duomenų teisingumą atsako atitinkamos rinkimų komisijos pirmininkas. Darbui rinkimų komisijose netaikomi Lietuvos Respublikos darbo kodekse nustatyti darbo trukmės apribojimai.

3. Rinkimų komisijų pirmininkų, jų pavaduotojų ir narių skatinimo tvarkos aprašą Vyriausiosios rinkimų komisijos teikimu tvirtina Vyriausybė.

22 straipsnis. Rinkimų komisijų sudėties keitimas

1. Savivaldybės, apylinkės rinkimų komisijos pirmininką ar narį iš pareigų komisijoje gali atleisti šios komisijos sudėtį patvirtinusi rinkimų komisija arba Vyriausioji rinkimų komisija.

2. Rinkimų komisija gali svarstyti tik motyvuotą partijos siūlymą atšaukti jos pačios pasiūlytą rinkimų komisijos narį.

3. Prireikus naujas rinkimų komisijos pirmininkas ar narys gali būti skiriamas šio įstatymo nustatyta tvarka ir praėjus šio įstatymo 13 straipsnio 1 dalyje ir 15 straipsnio 5 dalyje nustatytiems terminams.

TREČIASIS SKIRSNIS RINKĖJŲ SĄRAŠAI IR RINKĖJO KORTELĖS

23 straipsnis. Rinkėjų sąrašai

1. Rinkimams organizuoti ir vykdyti sudaromi šie rinkėjų sąrašai:

- 1) Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašas;
- 2) savivaldybių rinkėjų sąrašai;
- 3) rinkimų apylinkių rinkėjų sąrašai.

2. Rinkėjų sąrašai sudaromi du kartus – išankstiniai ir galutiniai. Šie sąrašai gali būti naudojami tik rinkimams organizuoti ir vykdyti.

3. Rinkimų sąrašų sudarymo tvarka turi būti tokia, kad kiekvienas rinkimų teisę turintis Lietuvos Respublikos pilietis būtų įrašytas į rinkėjų sąrašus. Niekas negali būti įrašytas į rinkėjų sąrašą kelis kartus.

4. Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašą ir savivaldybių rinkėjų sąrašus elektroninių ryšių priemonėmis sudaro ir tvarko Vyriausioji rinkimų komisija kartu su Lietuvos Respublikos gyventojų registro tvarkytoju. Rinkimų apylinkių rinkėjų sąrašai yra spausdinami. Rinkėjų sąrašų sudarymo tvarką, formą, sudarymo būdą ir jų naudojimo tvarką nustato Vyriausioji rinkimų komisija. Sudarant rinkėjų sąrašus, naudojami šie asmens duomenys:

1) Lietuvos Respublikos rinkėjų sąraše: vardas, pavardė, asmens kodas, gimimo data, pilietybę patvirtinančio asmens dokumento numeris, gyvenamosios vietos adresas;

2) savivaldybių rinkėjų sąrašuose: vardas, pavardė, asmens kodas, gimimo data, gyvenamosios vietos adresas;

3) rinkimų apylinkių rinkėjų sąrašuose: vardas, pavardė ir gyvenamosios vietos adresas. Rinkėjų, kurie yra pareiškę nesutikimą, kad jų gyvenamosios vietos adresas būtų skelbiamas rinkimų

apylinkės rinkėjų sąrašė, gyvenamosios vietos adresas nurodomas tik rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašo priede ir rinkėjo kortelėje.

5. Kiekvienas rinkėjas turi teisę nesutikti, kad jo gyvenamosios vietos adresas būtų viešai skelbiamas rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašė. Vyriausioji rinkimų komisija kartu su Lietuvos Respublikos gyventojų registro tvarkytoju sudaro sąlygas rinkėjui įgyvendinti savo teisę nesutikti, kad jo gyvenamosios vietos adresas būtų skelbiamas rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašė.

24 straipsnis. Piliečių įrašymo į Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašą bendroji tvarka

1. Į Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašą įrašomi visi rinkimų teisę turintys Lietuvos Respublikos piliečiai pagal pilietybę patvirtinančio dokumento (paso arba asmens tapatybės kortelės) išdavimo duomenis ir Lietuvos Respublikos gyventojų registrą. Pagal šiuos duomenis sudaryti sąrašai yra išankstiniai.

2. Rinkėjų sąrašų sudarymą, tikslinimą ir tvarkymą organizuoja Vyriausioji rinkimų komisija, remdamasi valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, taip pat rinkimų komisijų teikiama informacija.

3. Iš Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašo turi būti išbraukiamas:

- 1) miręs Lietuvos Respublikos pilietis;
- 2) asmuo, netekęs Lietuvos Respublikos pilietybės;
- 3) Lietuvos Respublikos pilietis, kuriam įsigaliojo teismo sprendimas pripažinti jį neveiksniu.

4. Likus ne daugiau kaip 7 dienoms iki rinkimų, išankstiniai rinkėjų sąrašai su juose padarytais ir Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka pripažintais pakeitimais patvirtinami kaip galutiniai rinkėjų sąrašai. Galutiniai rinkėjų sąrašai gali būti keičiami tik su Vyriausiosios rinkimų komisijos sutikimu. Elektroninis Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašas pasibaigus rinkimams yra saugomas ir naudojamas Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytu terminu ir tvarka.

25 straipsnis. Savivaldybių rinkėjų sąrašai

Savivaldybės rinkėjų sąrašą elektroninėje informacijos laikmenoje pagal Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašą ir jame nurodytą rinkėjo gyvenamąją vietą (paskutinę žinomą rinkėjo gyvenamąją vietą) sudaro Vyriausioji rinkimų komisija ir ne vėliau kaip likus 39 dienoms iki rinkimų perduoda savivaldybės rinkimų komisijai. Kartu sudaromi užsienyje gyvenančių rinkėjų sąrašai ir perduodami Lietuvos Respublikos diplomatinėms atstovybėms ir konsulinėms įstaigoms. Be to, sudaromi rinkėjų, kurių gyvenamosios vietos tikslus adresas nežinomas, sąrašai.

26 straipsnis. Rinkimų apylinkių rinkėjų sąrašai

Rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą pagal savivaldybės rinkėjų sąrašą ir jame nurodytą rinkėjo gyvenamąją vietą sudaro savivaldybės rinkimų komisija ir ne vėliau kaip likus 26 dienoms iki rinkimų perduoda apylinkės rinkimų komisijai. Be to, sudaromas piliečių, kurių gyvenamosios vietos tikslus adresas nežinomas, sąrašas. Rinkėjai, laivų įgulų nariai ir keleiviai, kurie balsavimo paštu laikotarpiu ir rinkimų dieną negali sugrįžti į Lietuvą, Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka įrašomi į rinkimų apylinkės, kurios teritorijoje yra laivo registravimo uosto administracija, rinkėjų sąrašą.

27 straipsnis. Rinkėjų sąrašų paskelbimas ir susipažinimas su rinkėjų sąrašais

1. Likus ne mažiau kaip 25 dienoms iki rinkimų, apylinkės rinkimų komisija, diplomatinė atstovybė ir konsulinė įstaiga sudaro sąlygas rinkėjams susipažinti su rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašu. Rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašo priedo duomenys teikiami rinkėjams tik apie juos pačius. Draudžiama daryti rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašų kopijas ar kitu būdu dauginti ar platinti šiuos sąrašus. Prie įėjimo į rinkimų komisijos patalpas turi būti nurodytas komisijos narių budėjimo laikas, taip pat paskelbti telefonai, kuriais rinkėjai gali pasitikslinti, ar jie yra įrašyti į rinkėjų sąrašą. Pasibaigus šiame įstatyme nustatytam laikotarpiui įteikti rinkėjo korteles, apylinkės rinkimų komisijos budėjimo laikas, jos telefonai taip pat turi būti paskelbti daugiabučių namų laiptinėse. Diplomatinėje atstovybėje ir konsulinėje įstaigoje, prie įėjimo į rinkimų komisijos patalpas, turi būti nurodytas laikas ir vieta šiai rinkėjų teisei įgyvendinti.

2. Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašas ir savivaldybių rinkėjų sąrašai viešai neskelbiami, tačiau rinkėjui duomenys apie jo įrašymą į rinkėjų sąrašus gali būti teikiami ir telefonu.

28 straipsnis. Rinkėjo kortelė

1. Rinkėjo kortelė yra informacinė pažyma rinkėjui apie rinkimus, vardinis pakvietimas dalyvauti rinkimuose. Rinkėjo kortelės kartu su kita informacija apie rinkimus rinkėjams perduoda ar organizuoja jų perdavimą rinkimų komisijos. Savo rinkėjo kortelę gali išsispausdinti ar surašyti ir pats rinkėjas arba jo prašymu kitas asmuo pagal Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašo duomenis, gautus Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka. Rinkėjo kortelę pasirašo pats rinkėjas, išskyrus atvejus, kai dėl fizinio trūkumo, ligos ar kitokių priežasčių rinkėjas pats pasirašyti negali ir rinkėjo kortelę pasirašo kitas rinkėjo pasirinktas asmuo, nurodydamas savo vardą, pavardę ir asmens kodą. Rinkėjo kortelių blankus, kuriuos rinkėjas gali užpildyti pats, platina rinkimų komisijos. Rinkėjo kortelė būtina tik tais atvejais, kai rinkėjas balsuoja ne rinkimų dieną ne rinkimų apylinkėje.

2. Rinkėjo kortelėje nurodoma:

- 1) rinkėjo vardas ir pavardė;
- 2) rinkėjo gyvenamosios vietos adresas;
- 3) savivaldybės rinkimų komisijos, kurios teritorijai priskirta rinkimų apylinkė, pavadinimas ir numeris;
- 4) rinkimų apylinkės, į kurios rinkėjų sąrašą įtrauktas rinkėjas, pavadinimas, numeris ir balsavimo patalpos adresas;
- 5) rinkėjo eilės numeris rinkimų apylinkės rinkėjų sąraše;
- 6) rinkimų data, balsavimo rinkimų apylinkės balsavimo patalpoje laikas, kvietimas dalyvauti rinkimuose, kita rinkėjui ar organizuojant rinkimus reikšminga informacija.

3. Jeigu rinkėjas prašo išduoti rinkėjo kortelę vietoj prarastos ar negautos rinkėjo kortelės, rinkėjo kortelė turi būti išduodama nedelsiant, kai tik yra nustatomi rinkėjo duomenys, kurie turi būti įrašyti į rinkėjo kortelę.

29 straipsnis. Rinkėjo kortelių įteikimas

1. Rinkėjo kortelių įteikimą rinkėjams organizuoja apylinkės rinkimų komisija.

2. Rinkėjo kortelių įteikimo rinkėjams, esantiems sveikatos priežiūros (išskyrus ambulatorines), socialinės rūpybos ir globos įstaigose, kariniuose vienetuose, areštinėse, tardymo izoliatoriuose (sulaikymo namuose) ir bausmių vykdymo įstaigose, taip pat išvykusiems į užsienio valstybes, tvarka nustatyta šio įstatymo 58, 61, 62 ir 63 straipsniuose.

3. Apie rinkėjo kortelės įteikimą rinkėjui pažymima rinkimų apylinkės išankstiniame rinkėjų sąraše. Rinkėjui rinkėjo kortelė įteikiama asmeniškai arba per kitą kartu su rinkėju gyvenantį asmenį. Jeigu rinkėjo kortelės negalima įteikti, nes tuo metu rinkėjo ar kartu su juo gyvenančio asmens nėra namuose, ji grąžinama apylinkės rinkimų komisijai, apie tai pažymima išankstiniame rinkėjų sąraše, o rinkėjui paliekamas nevardinis kvietimas atvykti balsuoti. Šis kvietimas gali būti įdėtas į pašto dėžutę arba perduotas rinkėjo kaimynui, kuris pažįsta rinkėją ir įsipareigoja jam perduoti. Rinkėjo kortelių įteikimas rinkėjams turi būti baigtas ne vėliau kaip likus 8 dienoms iki rinkimų. Jeigu tuo pačiu laikotarpiu kartu yra paskelbti ir Seimo rinkimai arba rinkimai į Europos Parlamentą, arba savivaldybių tarybų rinkimai, arba referendumas, arba rengiamas pakartotinis balsavimas, rinkėjo kortelė įteikiama viena.

4. Rinkėjas, kuris laiku negavo rinkėjo kortelės arba kuriam buvo išduota rinkėjo kortelė su netiksliais duomenimis, privalo nedelsdamas pranešti apie tai apylinkės rinkimų komisijai, kurios aptarnaujamoje teritorijoje gyvena, ir šiai rinkimų komisijai pateikti savo pasą arba kitą asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą. Jeigu rinkėjas yra įrašytas į šios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą, apylinkės rinkimų komisija turi rinkėjui išrašyti naują rinkėjo kortelę ir nedelsdama ją išduoti. Jeigu rinkėjas neįrašytas į šios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą, bet rinkėjo gyvenamosios vietos adresas pagal Lietuvos Respublikos gyventojų registro duomenis yra priskirtas šios rinkimų apylinkės teritorijai arba rinkėjas pateikia kitus įrodymus, kad jis gyvena šios rinkimų apylinkės teritorijoje, apylinkės rinkimų komisija pateikia rinkėjui užpildyti Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytos formos prašymą įrašyti rinkėją į šios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą (arba šį prašymą užpildo pats apylinkės rinkimų komisijos narys, šį prašymą rinkėjas taip pat gali teikti elektroniniu būdu Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka) ir apie tai nedelsdama praneša savivaldybės rinkimų komisijai, kuri turi pasirūpinti, kad pagal šį prašymą rinkėjas būtų įrašytas į tos rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą. Rinkėjo kortelė išrašoma ir įteikiama rinkėjui po to, kai yra patikslinti rinkėjų sąrašai.

5. Savivaldybės rinkimų komisija Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka gali išrašyti rinkėjo kortelę kitos savivaldybės rinkėjų sąraše įrašytam rinkėjui, jeigu jis negali parvykti į nuolatinę gyvenamąją vietą pasiimti ar kitaip gauti rinkėjo kortelės.

30 straipsnis. Rinkėjų sąrašų tikslinimas iki galutinių sąrašų sudarymo

1. Išankstiniai rinkėjų sąrašai tikslinami perkeliant rinkėją iš vieno rinkimų apylinkės, savivaldybės rinkėjų sąrašo į kitą, išbraukiant ar įrašant rinkėją į Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašą.

2. Rinkėjas perkeliamas iš vieno rinkėjų sąrašo į kitą, jeigu paaiškėja, kad išankstiniame sąraše jo gyvenamosios vietos adresas buvo klaidingai nurodytas arba pasikeitė po sąrašo sudarymo.

3. Rinkėjo perkėlimą iš vienos rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašo į kitos toje pačioje savivaldybėje esančios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą tvarko savivaldybės rinkimų komisija ir apie rinkimų apylinkių rinkėjų sąrašuose padarytus pakeitimus praneša Vyriausiajai rinkimų komisijai. Rinkėjo perkėlimą iš vienos savivaldybės rinkėjų sąrašo į kitos savivaldybės rinkėjų sąrašą tvarko Vyriausioji rinkimų komisija savivaldybės rinkimų komisijos teikimu ir apie padarytus pakeitimus praneša savivaldybių rinkimų komisijoms. Rinkėją įrašyti arba išbraukti iš Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašo gali tik Vyriausioji rinkimų komisija šio įstatymo 24 straipsnyje nustatytais atvejais.

31 straipsnis. Užsienyje esančių Lietuvos Respublikos piliečių įrašymas į rinkėjų sąrašus

1. Kitose valstybėse esantys Lietuvos Respublikos piliečiai įrašomi į Vilniaus miesto savivaldybės rinkėjų sąrašą.

2. Lietuvos Respublikos diplomatinė atstovybė ir konsulinė įstaiga, likus ne mažiau kaip 15 dienų iki rinkimų, elektroninių ryšių priemonėmis Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka perduoda Vyriausiajai rinkimų komisijai diplomatinėje atstovybėje ir konsulinėje įstaigoje sudarytą rinkėjų sąrašą ir duomenis apie jo patikslinimą. Į šį sąrašą gali būti įrašomi rinkėjai, kurie balsavimo paštu laikotarpiu ir rinkimų dieną negali sugrįžti į Lietuvą ir balsuoja diplomatinėje atstovybėje ar konsulinėje įstaigoje.

32 straipsnis. Rinkėjų, esančių kariniuose vienetuose, laivuose, areštinėse, tardymo izoliatoriuose (sulaikymo namuose) ir bausmių vykdymo įstaigose, įrašymas į rinkėjų sąrašus

1. Rinkėjai, atliekantys privalomąją karo tarnybą, įrašomi į tos rinkimų apylinkės, kurios teritorijoje jie nuolat gyveno, iki buvo pašaukti atlikti privalomąją karo tarnybą, rinkėjų sąrašus. Rinkėjai, atliekantys tikrąją karo tarnybą, valstybės tarnybą ar dirbantys pagal darbo sutartis tarptautinėse karinėse operacijose užsienyje, įrašomi į rinkimų apylinkės, kurios teritorijoje jie deklaravo gyvenamąją vietą, rinkėjų sąrašus.

2. Laivuose esantys rinkėjai, kurie balsavimo iš anksto dienomis ir rinkimų dieną negali sugrįžti į Lietuvą, įrašomi į rinkimų apylinkės, į kurios rinkėjų sąrašą yra įrašyta laivo įgula, papildomą rinkėjų sąrašą.

3. Rinkėjai, esantys areštinėse, tardymo izoliatoriuose (sulaikymo namuose) ar bausmių vykdymo įstaigose, įrašomi į rinkimų apylinkės, kurios teritorijoje jie yra deklaravę gyvenamąją vietą, rinkėjų sąrašus. Jeigu toks asmuo nėra deklaravęs gyvenamosios vietos ir raštu to prašo, jis įrašomas į rinkimų apylinkės, kurios teritorijoje yra jo bausmės vykdymo įstaiga, areštinė ar tardymo izoliatorius (sulaikymo namai), rinkėjų sąrašą. Asmuo, deklaravęs gyvenamąją vietą, iki pateko į areštinę, tardymo izoliatorių (sulaikymo namus) ar bausmės vykdymo įstaigą, negali būti įrašomas į rinkimų apylinkės, kurios teritorijoje yra jo bausmės vykdymo įstaiga, areštinė ar tardymo izoliatorius (sulaikymo namai), rinkėjų sąrašą.

33 straipsnis. Rinkėjų sąrašų tikslinimas sudarius galutinius rinkėjų sąrašus, taip pat rinkimų dieną

1. Jeigu į apylinkės rinkimų komisiją po galutinių rinkėjų sąrašų patvirtinimo, bet ne vėliau kaip iki rinkimų dienos 18 valandos kreipiasi į šios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą neįrašytas rinkėjas ir pateikia Lietuvos Respublikos piliečio pasą arba asmens tapatybės kortelę ir dokumentą apie deklaruotą gyvenamąją vietą (gyvenamoji vieta turi būti priskirta šios rinkimų apylinkės teritorijai), apylinkės rinkimų komisija įrašo rinkėją į papildomą rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą ir leidžia jam balsuoti Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka, o šio rinkėjo vardą, pavardę, asmens kodą, jo paso arba asmens tapatybės kortelės numerį ir adresą tuoj pat praneša savivaldybės rinkimų komisijai. Savivaldybės rinkimų komisija patikrina, ar rinkėjas yra įrašytas į savivaldybės rinkėjų sąrašą, ir imasi priemonių užtikrinti, kad rinkėjas negalėtų balsuoti du kartus arba kad jo užpildyti biuleteniai būtų skaičiuojami tik vieną kartą. Jeigu rinkėjas yra balsavęs du kartus, skaičiuojamas tik tas balsas, kuris pateko į rinkimų apylinkės balsadėžę. Kitas šio rinkėjo balsas, gautas paštu arba balsavus pagal papildomą apylinkės rinkėjų sąrašą, neskaičiuojamas.

2. Rinkimų dieną rinkėjas, kuris nėra balsavęs, gali Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka balsuoti kitoje rinkimų apylinkėje, jeigu abi šios rinkimų apylinkės yra elektroninių ryšių priemonėmis prisijungusios prie elektroninio rinkėjų sąrašo ir Vyriausiosios rinkimų komisijos informacinės sistemos ir apylinkių rinkimų komisijos gali patvirtinti, kad rinkėjas nėra balsavęs nė vienoje iš rinkimų apylinkių, o rinkimų apylinkės, į kurios rinkėjų sąrašą yra įrašytas šis rinkėjas, rinkimų komisija patvirtino, kad šios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašė yra padarytas įrašas apie šio rinkėjo atvykimą balsuoti į kitą rinkimų apylinkę ir rinkėjo balsas, jeigu bus gautas balsavimo paštu voke, nebus skaičiuojamas.

34 straipsnis. Skundai dėl rinkėjų sąrašų

1. Rinkėjas arba partijos atstovas skundus dėl rinkėjų sąrašė padarytų klaidų, dėl kurių rinkėjas šio įstatymo nustatyta tvarka neįrašytas į rinkėjų sąrašą arba yra įrašytas į kelis rinkėjų sąrašus, gali pateikti apylinkės rinkimų komisijai iki rinkimų likus ne mažiau kaip 7 dienoms. Apylinkės rinkimų komisija skundą privalo išnagrinėti ir sprendimą priimti tuoj pat arba ne vėliau kaip per 2 dienas nuo jo gavimo, jeigu iki rinkimų dienos liko daugiau kaip 10 dienų.

2. Apylinkės rinkimų komisijos sprendimas per 3 dienas gali būti apskųstas atitinkamos apygardos administraciniam teismui. Teismas skundą išnagrinėja per 3 dienas. Teismo sprendimas yra galutinis.

3. Praleidus nustatytus terminus pastaboms ir skundams pateikti, pastabos ir skundai nenagrinėjami.

4. Apie gautus skundus ir teismo sprendimu rinkėjų sąrašuose padarytas pataisas apylinkių rinkimų komisijos praneša savivaldybės rinkimų komisijai, o ši – Vyriausiajai rinkimų komisijai per kiek įmanoma trumpesnį laiką, bet ne vėliau kaip per 12 valandų.

KETVIRTASIS SKIRSNIS KANDIDATŲ Į RESPUBLIKOS PREZIDENTUS KĖLIMAS

35 straipsnis. Pretendentų būti kandidatais į Respublikos Prezidentus kėlimas

1. Pretendentais būti kandidatais į Respublikos Prezidentus gali išsikelti pavieniai asmenys.

2. Pretendentus būti kandidatais į Respublikos Prezidentus gali kelti, remti įstatymų nustatyta tvarka įregistruotos ir reikalavimus dėl partijos narių skaičiaus atitinkančios partijos.

3. Pretendentų būti kandidatais į Respublikos Prezidentus iškėlimas pradedamas ne anksčiau kaip likus 80 dienų ir baigiamas ne vėliau kaip likus 65 dienoms iki rinkimų dienos.

4. Kai pirmalaikiai Respublikos Prezidento rinkimai pagal Konstitucijos 87 straipsnį arba Respublikos Prezidento rinkimai pagal Konstitucijos 89 straipsnio 1 dalį rengiami per 2 mėnesius nuo rinkimų datos paskelbimo, pretendentų būti kandidatais į Respublikos Prezidentus kėlimas pradedamas kitą dieną po to, kai įsigalioja atitinkamai arba Seimo nutarimas, arba Vyriausybės nutarimas dėl Respublikos Prezidento rinkimų datos paskelbimo, ir baigiamas ne vėliau kaip likus 45 dienoms iki rinkimų dienos. Jeigu šie rinkimai rengiami anksčiau kaip per 2 mėnesius nuo jų paskelbimo, šis 45 dienų terminas trumpinamas tiek dienų, kiek jų trūksta iki 2 mėnesių termino.

36 straipsnis. Pareiškimas apie asmens dalyvavimą rinkimuose kandidatų į Respublikos Prezidentus

1. Pretendentas būti kandidatų į Respublikos Prezidentus raštu pareiškia apie tai Vyriausiajai rinkimų komisijai.

2. Jeigu pretendentą būti kandidatų į Respublikos Prezidentus iškėlė partijos, jų sprendimas taip pat pateikiamas raštu. Pretendentas būti kandidatų į Respublikos Prezidentus privalo atvykti ir pateikti Vyriausiajai rinkimų komisijai Lietuvos Respublikos pilietybę patvirtinantį dokumentą ir dokumentą apie sumokėtą paskutinio paskelbto šalies ūkio vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio (toliau – VMDU) 5 dydžių užstatą. Rinkimų užstatas yra grąžinamas jį sumokėjusiam asmeniui po rinkimų, jeigu jų metu kandidatas į Respublikos Prezidentus gavo daugiau kaip 7 procentus rinkimuose dalyvavusių rinkėjų balsų.

3. Pretendentas būti kandidatų į Respublikos Prezidentus privalo raštu pranešti Vyriausiajai rinkimų komisijai:

- 1) ar jis yra, ar buvo ir kada buvo kitos valstybės (valstybių) pilietis;
- 2) pateikti kitos valstybės (valstybių) pilietybę patvirtinantį dokumentą;

3) Lietuvos Respublikos, kitos valstybės (valstybių) kompetentingų institucijų išduotą dokumentą apie kitos valstybės (valstybių) pilietybės atsisakymą ar jos netekimą;

4) ar jis sutinka, kad Vyriausioji rinkimų komisija gautų duomenis iš Lietuvos Respublikos ir užsienio valstybių kompetentingų institucijų apie jo turimą ar turėtą kitos valstybės (valstybių) pilietybę, jos atsisakymą ar netekimą.

4. Pretendentas būti kandidatu į Respublikos Prezidentus privalo pateikti Vyriausiajai rinkimų komisijai jos nustatytos formos pasižadėjimą laikytis draudimo papirkti rinkėjus ar rinkimų teisę turinčius asmenis.

5. Jeigu asmuo nesutinka, kad Vyriausioji rinkimų komisija gautų šio straipsnio 3 dalies 4 punkte nurodytus duomenis, arba nepateikia Vyriausiajai rinkimų komisijai šio straipsnio 4 dalyje numatyto pasižadėjimo laikytis draudimo papirkti rinkėjus ir rinkimų teisę turinčius asmenis, Vyriausioji rinkimų komisija asmens neregistruoja pretendentu būti kandidatu į Respublikos Prezidentus, o jeigu buvo jį įregistravusi pretendentu būti kandidatu į Respublikos Prezidentus ar kandidatu į Respublikos Prezidentus, tokį registravimą panaikina.

6. Vyriausioji rinkimų komisija ne vėliau kaip per 3 kalendorines dienas nuo pareiškimo gavimo patikrina, ar nėra Konstitucijos 78 straipsnyje nurodytų aplinkybių, neleidžiančių asmeniui būti kandidatu į Respublikos Prezidentus, ar jis įvykdė šio straipsnio 3 ir 4 dalyse nurodytus reikalavimus, taip pat ar jis yra įregistruotas savarankišku politinės kampanijos dalyviu, ir priima motyvuotą sprendimą išduoti asmeniui rinkėjų parašų rinkimo lapus su pretendento būti kandidatu į Respublikos Prezidentus vardu ir pavarde arba priima motyvuotą sprendimą atsisakyti išduoti rinkėjų parašų rinkimo lapus. Sprendimas atsisakyti išduoti rinkėjų parašų rinkimo lapus ne vėliau kaip per 3 dienas nuo jo priėmimo gali būti skundžiamas Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui, o šis gautą skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per 72 valandas nuo skundo gavimo. Į šį terminą įskaitomos ir poilsio bei švenčių dienos. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo sprendimas įsiteisėja nuo paskelbimo.

7. Kandidatas į Respublikos Prezidentus turi teisę raštu atšaukti savo pareiškinius dokumentus likus ne mažiau kaip 15 dienų iki rinkimų dienos. Šiuo atveju Vyriausioji rinkimų komisija sprendimą dėl kandidato į Respublikos Prezidentus registravimo gali priimti tik tuo atveju, jeigu Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdyje dalyvauja kandidatas į Respublikos Prezidentus ir jeigu iki rinkimų dienos liko ne mažiau kaip 13 dienų.

37 straipsnis. Rinkėjų parašų rinkimas

1. Konstitucijos 79 straipsnyje nustatyti ne mažiau kaip 20 tūkstančių rinkėjų parašai renkami rinkėjų parašų rinkimo lape, kuriame yra šis tekstas:

„Aš, Lietuvos Respublikos pilietis (pilietė), patvirtinu, kad remiu

_____ (asmens
vardas ir pavardė)
pareiškimą dalyvauti _____ m. _____ d. rinkimuose kandidatu į Respublikos Prezidentus.

Eil. Nr.	Asmens pavardė, vardas	Lietuvos Respublikos pilietybę patvirtinančio dokumento serija, numeris	Gimimo data	Nuolatinė gyvenamoji vieta	Parašas ir data	“
-------------	---------------------------	--	----------------	----------------------------------	--------------------	---

2. Rinkėjų parašų rinkimo lapo pabaigoje nurodomas asmens, rinkusio parašus, vardas, pavardė, Lietuvos Respublikos pilietybę patvirtinančio dokumento serija, numeris, nuolatinė gyvenamoji vieta, parašas.

3. Visus duomenis rinkėjų parašų rinkimo lape pasirašantis rinkėjas užpildo pats ir pasirašo. Jeigu rinkėjas dėl fizinio trūkumo, ligos ar kitokių priežasčių negali pats įrašyti savo duomenų ir pasirašyti, jo prašymu tą padaro kitas asmuo. Šis faktas turi būti pažymimas atitinkamu įrašu rinkėjų parašų rinkimo lape ir patvirtinamas rinkėjų parašus rinkusio asmens parašu. Šis asmuo turi patikrinti pasirašančio asmens tapatybę, taip pat ar pasirašantis asmuo teisingai įrašė savo duomenis. Rinkėjas gali paremti kiekvieną kandidatą į Respublikos Prezidentus tik po vieną kartą.

4. Rinkėjų parašų rinkimo lapus išduoda Vyriausioji rinkimų komisija tiesiogiai asmenims, raštu pareiškusiems apie dalyvavimą rinkimuose kandidatais į Respublikos Prezidentus, o šių asmenų prašymu – jų nurodytiems asmenims.

5. Rinkėjai Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka kandidatą į Respublikos Prezidentus gali paremti elektroniniu būdu.

38 straipsnis. Kandidatų į Respublikos Prezidentus įregistravimas

1. Likus iki rinkimų ne mažiau kaip 45 dienoms, pretendentai būti kandidatais į Respublikos Prezidentus privalo pateikti Vyriausiajai rinkimų komisijai jos išduotus rinkėjų parašų rinkimo lapus. Be to, kiekvienas pretendentas būti kandidatu į Respublikos Prezidentus turi pateikti gyventojų pajamų mokesčio ir gyventojų turto deklaracijų pagrindinių duomenų išrašus, patvirtintus Valstybinės mokesčių inspekcijos, taip pat privačių interesų deklaraciją; šie dokumentai gali būti pateikiami ir elektroniniu būdu Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka.

2. Pretendentai būti kandidatais į Respublikos Prezidentus gali pateikti Vyriausiajai rinkimų komisijai pažymą apie savo sveikatos būklę. Vyriausioji rinkimų komisija šią pažymą paskelbia visuomenės informavimo priemonėse.

3. Vyriausioji rinkimų komisija ne vėliau kaip per 10 dienų nuo rinkėjų parašų rinkimo lapų gavimo patikrina, ar jie teisingai užpildyti. Jeigu aptinkama, kad pilietis dėl to paties pretendento būti kandidatu į Respublikos Prezidentus pasirašė du ar daugiau kartų, jo visi parašai neskaičiuojami. Be to, neskaičiuojami parašai ar duomenys, kurie buvo gauti ar įrašyti pažeidžiant šio įstatymo 37 straipsnio 3 dalį.

4. Jeigu atmetus neskaičiuotinus parašus pretendentą būti kandidatu į Respublikos Prezidentus remia ne mažiau kaip 20 tūkstančių rinkėjų, Vyriausioji rinkimų komisija ne vėliau kaip per 24 valandas privalo įregistruoti asmenį kandidatu į Respublikos Prezidentus. Vyriausiosios rinkimų komisijos atsisakymas įregistruoti asmenį kandidatu į Respublikos Prezidentus ne vėliau kaip per 3 kalendorines dienas gali būti apskūstas Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui, o šis privalo skundą išnagrinėti per 72 valandas. Į šį terminą įskaitomos ir poilsio bei švenčių dienos. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo sprendimas įsiteisėja nuo jo paskelbimo.

5. Pretendentai būti kandidatais į Respublikos Prezidentus kandidato į Respublikos Prezidentus statusą įgyja, kai Vyriausioji rinkimų komisija juos įregistruoja kandidatais į Respublikos Prezidentus ir savo interneto svetainėje paskelbia kandidatais į Respublikos Prezidentus įregistruotų asmenų sąrašą.

6. Likus iki rinkimų dienos ne mažiau kaip 30 dienų, Vyriausioji rinkimų komisija oficialiai paskelbia visų kandidatais į Respublikos Prezidentus įregistruotų asmenų sąrašą ir ne vėliau kaip per 24 valandas nuo šio sąrašo paskelbimo išduoda šiems asmenims kandidato į Respublikos Prezidentus pažymėjimus.

7. Kai pirmalaikiai Respublikos Prezidento rinkimai pagal Konstitucijos 87 straipsnį arba Respublikos Prezidento rinkimai pagal Konstitucijos 89 straipsnio 1 dalį rengiami per 2 mėnesius nuo rinkimų datos paskelbimo, pretendentai būti kandidatais į Respublikos Prezidentus privalo Vyriausiajai rinkimų komisijai pateikti jiems išduotus šio įstatymo 37 straipsnyje nurodytus rinkėjų parašų rinkimo lapus ne vėliau kaip likus 40 dienų iki rinkimų.

8. Jeigu pirmalaikiai Respublikos Prezidento rinkimai pagal Konstitucijos 87 straipsnį arba Respublikos Prezidento rinkimai pagal Konstitucijos 89 straipsnio 1 dalį rengiami anksčiau kaip per 2 mėnesius nuo rinkimų datos paskelbimo, šio straipsnio 6 ir 7 dalyse nurodyti 30 ir 40 dienų terminai trumpinami tiek dienų, kiek jų trūksta iki 2 mėnesių termino.

9. Jeigu pirmalaikiai Respublikos Prezidento rinkimai pagal Konstitucijos 87 straipsnį arba Respublikos Prezidento rinkimai pagal Konstitucijos 89 straipsnio 1 dalį rengiami anksčiau kaip per 2 mėnesius nuo rinkimų datos paskelbimo, jie negali būti surengti anksčiau kaip per 45 dienas nuo rinkimų datos paskelbimo.

39 straipsnis. Kandidato į Respublikos Prezidentus patikėtiniai

1. Asmuo, įregistruotas kandidatu į Respublikos Prezidentus, turi teisę turėti patikėtinių. Kandidatas į Respublikos Prezidentus pateikia patikėtinių sąrašą Vyriausiajai rinkimų komisijai ir ši ne vėliau kaip per 24 valandas išduoda patikėtiniams kandidato į Respublikos Prezidentus (nurodoma kandidato vardas ir pavardė) patikėtinio pažymėjimus.

2. Kandidato į Respublikos Prezidentus patikėtinis turi teisę kandidato į Respublikos Prezidentus pavedimu jam atstovauti susitikimuose su rinkėjais, visuomenės informavimo priemonėse, rinkti lėšas rinkimams finansuoti, taip pat atlikti kitus kandidato į Respublikos Prezidentus pavedimus, kurie neprieštaruja įstatymams.

3. Kandidatas į Respublikos Prezidentus gali bet kada atšaukti savo patikėtinį. Vyriausioji rinkimų komisija, gavusi tokį kandidato į Respublikos Prezidentus prašymą, priima sprendimą dėl patikėtinio atšaukimo ir viešai šį sprendimą paskelbia.

40 straipsnis. Respublikos Prezidento rinkimų stebėtojai

1. Partijos, iškelusios asmenis kandidatais į Respublikos Prezidentus, kandidatai į Respublikos Prezidentus ir jų patikėtiniai turi teisę skirti ne daugiau kaip po du rinkimų stebėtojus kiekvienoje rinkimų apylinkėje. Rinkimų stebėtojas yra asmuo, turintis Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytos formos pažymėjimą. Jis turi teisę stebėti rinkimus savivaldybės arba rinkimų apylinkės, kuri nurodyta jo pažymėjime, teritorijoje. Respublikos Prezidento rinkimų stebėtojo pažymėjimą išduoda:

1) Vyriausioji rinkimų komisija – stebėti rinkimus visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse ir konsulinėse įstaigose arba tik konkrečių savivaldybių teritorijose ar rinkimų apylinkėse užsienio reikalų ministro, Respublikos Prezidento ar jo įgalioto asmens teikimu, užsienio valstybėms arba tarptautinėms institucijoms atstovaujančių asmenų prašymu, taip pat ir savo nuožiūra;

2) savivaldybės rinkimų komisija – stebėti rinkimus visoje šios savivaldybės teritorijoje, vienoje arba keliuose rinkimų apylinkėse vyresniems kaip 18 metų Lietuvos Respublikos piliečiams kandidato į Respublikos Prezidentus teikimu arba partijos, iškelusios asmenį kandidatu į Respublikos Prezidentus, vietos skyriaus prašymu (teikime, prašyme turi būti nurodyta asmens pavardė, vardas, asmens kodas, rinkimų apylinkės (apylinkių) pavadinimas).

2. Stebėtojo pažymėjimus rinkimų komisijos vardu išduoda komisijos pirmininkas arba kitas komisijos narys komisijos pirmininko pavedimu. Negalima atsisakyti išduoti stebėtojo pažymėjimą arba vilkinti jo išdavimą. Apie visus atsisakymus išduoti stebėtojo pažymėjimą turi būti pranešta artimiausiame rinkimų komisijos posėdyje ir atitinkamam kandidato į Respublikos Prezidentus patikėtiniui.

3. Rinkimų stebėtojas turi teisę reikalauti, kad rinkimų komisijos pirmininkas ir nariai, taip pat rinkimų apylinkės balsavimo patalpoje esantys asmenys laikytųsi šio ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymų. Rinkimų komisijos turi pasirūpinti, kad rinkimų stebėtojui rinkimų apylinkės balsavimo patalpoje būtų sudarytos tinkamos sąlygos stebėti, kaip laikomasi šio įstatymo ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymų. Jeigu rinkimų stebėtojas pats pažeidžia šį arba kitus Lietuvos Respublikos įstatymus, jo stebėtojo pažymėjimas gali būti panaikintas savivaldybės rinkimų komisijos pirmininko sprendimu. Apie šį sprendimą turi būti iš karto raštu pranešta rinkimų komisijos nariams, Vyriausiajai rinkimų komisijai ir atitinkamam kandidato į Respublikos Prezidentus patikėtiniui.

PENKTASIS SKIRSNIS

KANDIDATŲ Į RESPUBLIKOS PREZIDENTUS VEIKLOS GARANTIJOS

41 straipsnis. Kandidatų į Respublikos Prezidentus teisė pasisakyti susirinkimuose, naudotis visuomenės informavimo priemonėmis

1. Kandidatai į Respublikos Prezidentus po oficialaus kandidatų į Respublikos Prezidentus sąrašo paskelbimo turi lygią teisę pasisakyti rinkėjų ir kitokiuose susirinkimuose, pasitarimuose, posėdžiuose, naudotis valstybinėmis visuomenės informavimo priemonėmis ir skelbti savo rinkimų programą.

2. Valstybės institucijų ir įstaigų vadovai turi padėti kandidatams į Respublikos Prezidentus organizuoti susitikimus su rinkėjais, gauti reikalingą informaciją, išskyrus neskelbtiną.

42 straipsnis. Kandidatų į Respublikos Prezidentus teisė būti atleistiems nuo darbo ar tarnybinių pareigų

1. Kandidatai į Respublikos Prezidentus, Vyriausiajai rinkimų komisijai paskelbus kandidatų į Respublikos Prezidentus sąrašą, ne ilgiau kaip 30 dienų jų rašytiniu prašymu atleidžiami nuo darbo ar tarnybinių pareigų. Prašymas atleisti nuo darbo ar tarnybinių pareigų pateikiamas asmeniui, turinčiam teisę suteikti atostogas.

2. Šio straipsnio 1 dalies nuostatos netaikomos kandidatui į Respublikos Prezidentus, kuris eina Respublikos Prezidento ar Seimo nario pareigas. Kandidato į Respublikos Prezidentus, kuris eina Vyriausybės nario pareigas, atleidimo nuo tarnybinių pareigų tvarka nustatyta Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatyme.

43 straipsnis. Kandidatų į Respublikos Prezidentus neliečiamybė

1. Kandidatas į Respublikos Prezidentus, Vyriausiajai rinkimų komisijai paskelbus kandidatų į Respublikos Prezidentus sąrašą, taip pat iki Respublikos Prezidento priesaikos be Vyriausiosios rinkimų komisijos sutikimo negali būti traukiamas baudžiamojon atsakomybėn, suimamas, negali būti kitaip varžoma jo laisvė.

2. Šio straipsnio 1 dalies nuostatos netaikomos kandidatui į Respublikos Prezidentus, kuris eina Respublikos Prezidento, Seimo nario ar Vyriausybės nario pareigas. Šių asmenų neliečiamybės klausimas sprendžiamas Konstitucijos ir įstatymų nustatyta tvarka.

44 straipsnis. Atsakomybė už šio įstatymo pažeidimą

Asmenys, smurtu, apgaule, grasinimais, papirkimu arba kitu būdu trukdantys rinkėjams įgyvendinti teisę rinkti Respublikos Prezidentą ir būti išrinktam Respublikos Prezidentu, organizuoti ir vykdyti rinkimų agitaciją, pažeidę rinkimų agitacijos tvarką, paskelbę arba kitaip platinę melagingus duomenis apie kandidatą į Respublikos Prezidentus ar trukdę kandidatui į Respublikos Prezidentus susitikti su rinkėjais arba kitaip pažeidę šį įstatymą, taip pat rinkimų komisijų nariai ar kiti pareigūnai, suklautoję, sugadinę, sunaikinę, pagrobę ar paslėpę rinkimų dokumentus, neteisingai suskaičiavę balsus, pažeidę balsavimo slaptumą arba kitaip pažeidę šį įstatymą, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS RINKIMŲ AGITACIJA

45 straipsnis. Rinkimų agitacijos pagrindai

1. Rinkimų agitaciją reglamentuojančios šio įstatymo nuostatos taikomos paskelbus rinkimų datą. Rinkimų agitacijos išlaidos ir politinės reklamos išlaidos turi būti deklaruojamos įstatymų nustatyta tvarka ir negali viršyti pagal įstatymus nustatyto didžiausio leistino politinės kampanijos išlaidų dydžio.

2. Rinkimų agitacija gali būti įvairių formų ir būdų, išskyrus tuos, kurie pažeidžia Konstituciją ir įstatymus, prieštarauja moralei, teisingumui ar visuomenės darnai, neatitinka sąžiningų ir garbingų rinkimų.

3. Politinės reklamos žymėjimo reikalavimai nustatomi įstatymuose, politinės reklamos žymėjimo tvarką nustato Vyriausioji rinkimų komisija.

4. Išorinė politinė reklama skleidžiama pagal Vyriausiosios rinkimų komisijos patvirtintas išorinės politinės reklamos skleidimo taisykles.

46 straipsnis. Rinkimų agitacijos sąlygos ir tvarka

1. Vyriausiajai rinkimų komisijai paskelbus kandidatų į Respublikos Prezidentus sąrašą, kandidatams į Respublikos Prezidentus suteikiamos vienodos galimybės nemokamai dalyvauti Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos rengiamose specialiose rinkimų agitacijai skirtose laidose. Šių laidų rengimo taisyklės tvirtina, konkrečią Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos laidų apimtį ir trukmę nustato Vyriausioji rinkimų komisija, suderinusi su Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos vadovu.

2. Kandidatų į Respublikos Prezidentus diskusijos per radiją ir televiziją finansuojamos valstybės biudžeto lėšomis iš Vyriausiajai rinkimų komisijai skirtų asignavimų.

3. Vyriausioji rinkimų komisija:

1) įstatymų nustatyta tvarka parenka diskusijų laidų rengėjus ir transliuotojus;

2) patvirtina diskusijų rengimo taisykles;

3) paskirsto laidų laiką taip, kad nebūtų pažeistas kandidatų į Respublikos Prezidentus lygiateisiškumo principas.

4. Diskusijose dalyvaujančių kandidatų į Respublikos Prezidentus grupės (iš dviejų ir daugiau asmenų) sudaromos tarpusavio susitarimu, o kai jo nėra, – burtais.

5. Savo iniciatyva diskusijų laidas, laikydamiesi Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo (toliau – Politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymas) nuostatų, turi teisę rengti visi transliuotojai. Jiems netaikomos kitos šiame straipsnyje nustatytos sąlygos.

6. Visuomenės informavimo priemonės, paskelbusios kompromituojančią medžiagą apie kandidatą į Respublikos Prezidentus, kandidato į Respublikos Prezidentus ar jo patikėtinio reikalavimu

privalo ne vėliau kaip likus 5 dienoms iki rinkimų dienos paskelbti kandidato į Respublikos Prezidentus ar jo patikėtinio atsakomąją nuomonę.

7. Išorinė politinė reklama šiame įstatyme suprantama kaip vaizdo ar garso priemonėmis viešai skleidžiama politinė reklama. Išorine politine reklama taip pat laikoma politinė reklama, skelbiama viešose vietose, pastatuose, transporto priemonėse.

8. Draudžiama įrengti ir skleisti išorinę politinę reklamą:

1) ant statinių, kuriuose veikia valstybės valdžios, teisėsaugos, kitos valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos;

2) valstybės ar savivaldybių įmonėms priklausančiose viešojo transporto priemonėse ir ant jų, išskyrus atvejus, kai reklamos plotai ar vaizdo transliavimo įrenginiai priklauso ar yra perduoti naudotis tretiesiems asmenims, kuriems valstybės ar savivaldybių įmonės negali daryti tiesioginio ar netiesioginio lemiamo poveikio;

3) automobilių keliuose ir jų sanitarinės apsaugos zonose, taip pat gatvėse ir prie jų, jeigu ji gali užstoti technines eismo reguliavimo priemones, kelio ženklus, pabloginti matomumą, akinti eismo dalyvius, atitraukti jų dėmesį ir taip kelti pavojų eismo dalyviams, taip pat draudžiama naudoti reklamą, imituojančią kelio ženklus;

4) ant skulptūrų ir paminklų;

5) 50 metrų atstumu aplink pastatą, kuriame yra balsavimo patalpa;

6) neturint žemės, statinių ar kitų objektų, ant kurių ar kuriuose ji įrengiama, savininko sutikimo.

9. Išorinė politinė reklama saugomose teritorijose ir nekilnojamosiose kultūros vertybėse, taip pat jų teritorijose leidžiama tik suderinus su valstybės įstaiga, atsakinga už kultūros vertybių apsaugą, ir saugomos teritorijos steigėjo įgaliota įstaiga.

10. Pareiga nuimti išorinę politinę reklamą iki prasidedant įstatymų nustatytam laikui, kai rinkimų agitacija draudžiama, tenka išorinę politinę reklamą paskelbusiam asmeniui.

11. Asmenys, pažeidę šiame straipsnyje nustatytus išorinės politinės reklamos įrengimo ir skleidimo tvarkos reikalavimus, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

12. Visus ginčus dėl rinkimų agitacijos sprendžia Vyriausioji rinkimų komisija.

47 straipsnis. Draudimas vykdyti rinkimų agitaciją naudojantis tarnybine padėtimi

1. Bet kam draudžiama naudotis tarnybine padėtimi valstybės ar savivaldybių institucijose ir įstaigose, taip pat valstybinėse ar savivaldybių visuomenės informavimo priemonėse vykdant bet kokią rinkimų agitaciją, pavesti tai daryti kitiems asmenims ar kaip nors kitaip naudojantis tarnybine padėtimi bandyti paveikti rinkėjų valią. Valstybės, savivaldybių pareigūnams draudžiama naudojantis tarnybine padėtimi sudaryti sau ar kitiems išskirtines rinkimų agitacijos sąlygas. Šį straipsnį pažeidęs pareigūnas gali būti patrauktas administracinėn arba baudžiamojon atsakomybėn įstatymų nustatyta tvarka.

2. Jeigu asmuo yra kandidatas į Respublikos Prezidentus, valstybinėse ar savivaldybių visuomenės informavimo priemonėse jis gali pasisakyti tik šio įstatymo 41 straipsnyje nustatyta tvarka. Jeigu kandidatui į Respublikos Prezidentus dėl einamų pareigų reikia pranešti visuomenės informavimo priemonėms svarbių žinių, tai jis gali padaryti tik per spaudos konferenciją. Valstybinės ar savivaldybių visuomenės informavimo priemonės gali skelbti tik šios konferencijos įrašą, kuriame nėra rinkimų agitacijos.

48 straipsnis. Respublikos Prezidento rinkimų kampanijos finansavimas

Respublikos Prezidento rinkimų kampanijos finansavimą reglamentuoja Politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymas.

49 straipsnis. Rinkimų agitacijos draudimas rinkimų dieną

1. Rinkimų agitacija, nepaisant jos būdų, formų ir priemonių, draudžiama likus 30 valandų iki rinkimų pradžios ir rinkimų dieną iki balsavimo pabaigos, išskyrus nuolatinę vaizdinę agitaciją, išskyrus iki prasidedant šiam rinkimų agitacijos draudimui. Rinkimų agitacijos draudimo laikotarpiu jokių vaizdinių rinkimų agitacijos priemonių (išskyrus tas, kurias išleido Vyriausioji rinkimų komisija) negali būti balsavimo patalpoje ir 50 metrų atstumu aplink pastatą, kuriame yra balsavimo patalpa, ir pastate, kuriame balsuojama paštu specialiai balsavimui sudarytuose paštuose (toliau – specialūs paštai) šio įstatymo 61, 62, 63 straipsniuose nustatyta tvarka. Jeigu tuo pačiu metu kartu vyksta arba Seimo rinkimų, arba rinkimų į Europos Parlamentą, arba savivaldybių tarybų rinkimų agitacija arba

agitacija dėl referendumo, rinkimų agitacija draudžiama likus 30 valandų iki rinkimų pradžios ir rinkimų dieną iki balsavimo pabaigos tokiomis pačiomis, kaip šioje dalyje nurodyta, sąlygomis ir tvarka.

2. Informacija apie vykstančius rinkimus, jų svarbą valstybės gyvenimui, atvykusių balsuoti rinkėjų skaičių, dokumentus, kuriuos būtina turėti balsuojant, kvietimas atvykti balsuoti ar kita informacija, kuria neraginama nedalyvauti rinkimuose, balsuoti už arba prieš kandidatą į Respublikos Prezidentus, rinkimų agitacija nelaikoma.

3. Asmenys, pažeidę šio straipsnio 1 dalies nuostatas, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

SEPTINTASIS SKIRSNIS PARENGTINĖ RINKIMŲ ORGANIZAVIMO VEIKLA

50 straipsnis. Rinkimų biuleteniai

Respublikos Prezidento rinkimuose kiekvienam rinkėjui pateikiamas biuletenis, kuriame nurodyta kiekvieno kandidato į Respublikos Prezidentus vardas ir pavardė. Kandidatai į Respublikos Prezidentus į rinkimų biuletenį įrašomi pagal abėcėlę.

51 straipsnis. Rinkimų biuletenių pristatymas

1. Savivaldybių rinkimų komisijos perskaičiuoja gautus rinkimų biuletenius ir balsavimo vokus ir surašo jų priėmimo aktą.

2. Savivaldybių rinkimų komisijos rinkimų biuletenius apylinkių rinkimų komisijoms pristato ne vėliau kaip prieš 12 valandų iki balsavimo pradžios. Apylinkių rinkimų komisijos perskaičiuoja rinkimų biuletenius ir surašo jų priėmimo aktą.

3. Savivaldybių rinkimų komisijos rinkimų biuletenius ir balsavimo vokus centriniams pašto skyriams pateikia likus ne mažiau kaip 2 dienoms iki balsavimo paštu pradžios.

4. Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse ir konsulinėse įstaigose rinkimų biuleteniai ir balsavimo vokai turi būti laisvai prieinami rinkėjams likus ne mažiau kaip 15 dienų iki rinkimų, laivuose biuletenių tekstas turi būti laisvai prieinamas rinkėjams likus ne mažiau kaip 15 dienų iki rinkimų. Laivuose rinkimų biuleteniai spausdinami pagal radiogramą perduotą jų aprašymą.

5. Vyriausioji rinkimų komisija atsako už rinkimų biuletenių ir vokų išspausdinimą, apskaitą ir pristatymą nepažeidžiant nustatytų terminų.

AŠTUNTASIS SKIRSNIS BALSAVIMAS

52 straipsnis. Balsavimo laikas ir vieta

Balsavimas vyksta rinkimų dieną nuo 7 iki 20 valandos rinkimų komisijos nurodytoje balsavimo patalpoje. Rinkėjas balsuoja tik toje rinkimų apylinkėje, į kurios rinkėjų sąrašus jis yra įrašytas. Paštu gautas rinkėjo balsas galioja tik toje rinkimų apylinkėje, į kurios rinkėjų sąrašus rinkėjas yra įrašytas.

53 straipsnis. Balsavimo patalpų parengimas

1. Rinkimų apylinkės balsavimo patalpa turi būti visiškai parengta rinkimams ne vėliau kaip likus 12 valandų iki balsavimo pradžios. Be to, rinkimų komisija turi būti suskaičiavusi visus iš savivaldybės rinkimų komisijos gautus rinkimų biuletenius ir surašiusi jų priėmimo aktą. Rinkimų apylinkės balsavimo patalpoje turi būti balsadėžė, slaptos balsavimo kabina (kabinos), kurioje (kuriose) rinkėjas galėtų slapta užpildyti rinkimų biuletenį. Balsavimo patalpoje turi būti iškabinti Vyriausiosios rinkimų komisijos išleisti rinkimų plakatai. Šio įstatymo tekstas turi būti prieinamas kiekvienoje rinkimų apylinkėje. Iš balsavimo patalpos, perėjimo į ją patalpų (koridorių) ir 50 metrų atstumu aplink pastatą, kuriame yra balsavimo patalpa, turi būti pašalinta rinkimų agitacijos medžiaga, išskyrus tą, kurią išleido Vyriausioji rinkimų komisija. Be to, turi būti paruoštos darbo vietos rinkimų komisijos nariams, vietos rinkimų stebėtojams. Parengta balsavimo patalpa uždaroma, antspauduojama, perduodama saugoti policijai ir apie tai apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas praneša savivaldybės rinkimų komisijai.

2. Kitus balsavimo patalpos įrengimo reikalavimus nustato Vyriausioji rinkimų komisija.

54 straipsnis. Balsavimo pradžia

Rinkimų dieną balsavimo patalpa atidaroma tik susirinkus joje ne mažiau kaip 3/5 apylinkės rinkimų komisijos narių. Rinkimų komisijos pirmininkas su komisijos nariais patikrina, ar balsadėžė yra tuščia, ir ją antspauduoja. Įsitikinęs, kad balsavimo patalpa įrengta nepažeidžiant nustatytų reikalavimų, apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas į balsų skaičiavimo protokolą įrašo visą apylinkės rinkimų komisijos gautų biuletenių skaičių, išdalija rinkimų biuletenius ir rinkėjų sąrašus komisijos nariams, kiekvienam komisijos nariui išduotų rinkimų biuletenių skaičių įrašo į rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolą ir atidaro balsavimo patalpą taip paskelbdamas rinkimų pradžią.

55 straipsnis. Rinkėjo asmens tapatybės nustatymas

1. Prie įėjimo į balsavimo patalpą rinkėjas pateikia apylinkės rinkimų komisijos nariui pasą ar kitą asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą, taip pat gali pateikti rinkėjo kortelę. Rinkimų apylinkėse, kurios elektroninių ryšių priemonėmis prisijungusios prie elektroninio rinkėjų sąrašo, elektroniniame rinkėjų sąraše nurodoma, kad rinkėjas atvyko balsuoti. Komisijos narys, nustatęs, kad rinkėjas atvyko į tą rinkimų apylinkę, į kurios rinkėjų sąrašus jis yra įrašytas, įteikia rinkėjui rinkimų apylinkės antspaudu antspauduotą atvykimo lapelį, kuriame yra nurodyta, kelintas rinkėjas atvyko balsuoti, ir nurodo, į kurį komisijos narį kreiptis balsavimo biuletenio. Draudžiama vienam rinkėjui išduoti kelis atvykimo lapelius arba išduoti kitam rinkėjui skirtą lapelį. Jeigu asmuo, atvykęs į balsavimo patalpą, neturi reikalingų dokumentų arba neaišku, ar jis yra įrašytas į šios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą, komisijos narys šiam asmeniui atvykimo lapelio neišduoda, įteikia jam svečio lapelį ir siunčia jį pas komisijos pirmininką ar jo pavaduotoją išsiaiškinti dėl balsavimo.

2. Komisijos narys, kuriam pavesta išduoti rinkimų biuletenius, pagal pateiktus dokumentus nustatęs, kad atvykęs balsuoti asmuo tikrai yra į rinkėjų sąrašą įrašytas Lietuvos Respublikos pilietis, arba jeigu rinkimų komisijos pirmininkui raštu tai paliudija du į tos rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą įrašyti Lietuvos Respublikos piliečiai, rinkėjų sąraše suranda rinkėjo pavardę, paima iš asmens atvykimo lapelį. Po to, kai rinkėjas ir komisijos narys, išduodantis rinkimų biuletenius, pasirašo rinkimų apylinkės rinkėjų sąraše, rinkėjui išduodamas rinkimų biuletenis. Atvykimo lapelis rinkėjui negrąžinamas.

3. Išduoti rinkėjui kito asmens rinkimų biuletenį draudžiama. Komisijos narys, pažeidęs šį reikalavimą, atsako pagal įstatymus.

56 straipsnis. Balsavimo tvarka

1. Gavęs rinkimų biuletenį, rinkėjas eina į balsavimo kabiną, kurioje pats rinkimų biuletenį užpildo. Įeiti į balsavimo kabiną ir joje būti gali tik po vieną rinkėją, išskyrus šio straipsnio 5 dalyje numatytą atvejį.

2. Rinkimų biuletenyje rinkėjas pažymi to kandidato į Respublikos Prezidentus pavardę, už kurį jis balsuoja „už“.

3. Užpildytą rinkimų biuletenį rinkėjas pats įmeta į balsadėžę.

4. Jeigu rinkėjas, sugadinęs rinkimų biuletenį, prašo, sugadintas rinkimų biuletenis apylinkės rinkimų komisijos sprendimu pakeičiamas nauju. Rinkimų komisijos pirmininkas sugadintą rinkimų biuletenį perbraukia rašaliniu parkeriu (šratinuku) ir ant jo pasirašo. Ant sugadinto rinkimų biuletenio taip pat pasirašo rinkimų komisijos sekretorius ir vienas iš komisijos narių. Sugadinti rinkimų biuleteniai laikomi atskirai.

5. Jeigu rinkėjas dėl fizinio trūkumo, ligos ar kitokių priežasčių negali pats atlikti šiame straipsnyje nurodytų veiksmų, jo prašymu rinkimų biuletenius užpildo pasirinktas kitas asmuo. Šis asmuo privalo rinkimų biuletenius užpildyti rinkėjo akivaizdoje ir pagal jo nurodymą, išsaugoti balsavimo paslaptį ir rinkėjo akivaizdoje įmesti biuletenį į balsadėžę. Rinkimų komisijos pirmininkui, nariams, rinkimų stebėtojams ir atstovams rinkimams draudžiama atlikti balsavimo veiksmus už asmenį, kuris šių veiksmų negali atlikti dėl fizinio trūkumo, ligos ar kitokių priežasčių.

57 straipsnis. Balsavimas paštu

1. Balsuoti paštu gali rinkėjai, kurie dėl sveikatos būklės ar amžiaus yra sveikatos priežiūros (išskyrus ambulatorines), socialinės rūpybos ar globos įstaigose arba atlieka privalomąją karo tarnybą ir todėl negali atvykti balsuoti į rinkimų apylinkę, arba atlieka tikrąją karo tarnybą, valstybės tarnybą ar dirba pagal darbo sutartis tarptautinėse karinėse operacijose užsienyje, arba atlieka arešto ar laisvės atėmimo bausmę, arba yra areštinėse, tardymo izoliatoriuose (sulaikymo namuose). Balsuoti paštu galima specialiuose paštuose jų darbo valandomis paskutinį trečiadienį, ketvirtadienį ar penktadienį iki rinkimų dienos. Užsienyje esančiuose kariniuose vienetuose balsuojama paštu Vyriausiosios rinkimų

komisijos nustatyta tvarka krašto apsaugos ministro teikimu. Balsavimo paštu išlaidos apmokamos iš valstybės biudžeto lėšų.

2. Už balsavimo paštu organizavimą atsako pašto vadovas. Už pašto darbo balsuojant paštu priežiūros organizavimą atsako rinkimų apylinkės, kurios teritorijoje tas paštas yra, komisijos pirmininkas. Jis kartu su kitų rinkimų apylinkių komisijų pirmininkais, kuriems tai pavedė savivaldybės rinkimų komisija, organizuoja, kad rinkimų komisijos nariai dalyvautų balsuojant specialiuose paštuose. Už balsavimo paštu užsienyje esančiuose kariniuose vienetuose organizavimą atsako tų karinių vienetų vadai.

3. Rinkimų biuleteniams ir vokams išduoti ir priimti balsuojant paštu pašto vadovas savivaldybės rinkimų komisijos pritarimu paskiria pašto darbuotojus, kuriems patikima dirbti su rinkimų dokumentais. Jeigu savivaldybės rinkimų komisija pareikalauja, pašto vadovas privalo nušalinti pašto darbuotoją nuo darbo su rinkimų dokumentais. Pašto darbuotojams, kurie įgaliojami išduoti ir priimti rinkimų dokumentus, savivaldybės rinkimų komisija išduoda nustatytos formos pažymas. Šios pažymos neturintis pašto darbuotojas neturi teisės išduoti ir priimti rinkimų dokumentų. Rinkimų komisijos narys, rinkimų stebėtojas, pateikęs pašto darbuotojui savo pažymėjimą, rinkėjas, pateikęs pasą ar kitą asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą, turi teisę įrašyti į šią pažymą savo pastabą. Apie ją pašto vadovas nedelsdamas praneša savivaldybės rinkimų komisijai.

4. Šio įstatymo 60, 61, 62 ir 63 straipsniuose nurodytose vietose turi būti patalpa (vieta), kurioje rinkėjas galėtų netrukdomas ir slaptai užpildyti rinkimų biuletenį ir įdėti jį į balsavimo voką. Šiais atvejais balsavimą gali stebėti rinkimų stebėtojai, turintys rinkimų stebėtojo pažymėjimą stebėti rinkimus bet kurioje rinkimų apylinkėje.

5. Pašto darbuotojas rinkimų dokumentus rinkėjui išduoda Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka. Kartu su rinkimų biuleteniu rinkėjui išduodami balsavimo paštu vokai. Išorinį balsavimo paštu voką pašto darbuotojas adresuoja tai apylinkės rinkimų komisijai, kuri nurodyta asmens rinkėjo kortelėje.

6. Rinkėjas balsuoja asmeniškai ir slaptai:

- 1) užpildo rinkimų biuletenį;
- 2) užpildytą rinkimų biuletenį įdeda į vidinį balsavimo paštu voką;
- 3) užklijuoja vidinį balsavimo paštu voką.

7. Šio straipsnio 6 dalyje nurodytus veiksmus rinkėjas atlieka pats. Jeigu rinkėjas dėl fizinio trūkumo, ligos ar kitokių priežasčių šių veiksmų pats atlikti negali, jo prašymu juos atlieka rinkėjo pasirinktas asmuo. Šis asmuo rinkimų biuletenį privalo užpildyti rinkėjo akivaizdoje pagal jo nurodymą ir išsaugoti balsavimo paslaptį.

8. Vidinį balsavimo paštu voką kartu su rinkėjo kortele rinkėjas ar jo prašymu jo pasirinktas asmuo įdeda į išorinį balsavimo paštu voką. Užklijuotą išorinį balsavimo paštu voką (su jame esančia rinkėjo kortele, vidiniu balsavimo paštu voku ir ten esančiu biuleteniu) rinkėjas įteikia pašto darbuotojui. Pašto darbuotojas, gavęs rinkėjo įteiktą voką, rinkėjo akivaizdoje jį užklijuoja specialiu ženklu ir išduoda rinkėjui šio voko priėmimo kvitą.

9. Pašto darbuotojui draudžiama už rinkėją atlikti šio straipsnio 6 ir 8 dalyse nurodytus veiksmus, taip pat priimti iš rinkėjo neužklijuotą išorinį balsavimo paštu voką, išduoti rinkėjams rinkimų dokumentus kitose vietose ir kitiems asmenims, negu tai yra nustatyta šio įstatymo 61, 62, 63 straipsniuose. Rinkėjams draudžiama išsinešti iš pašto rinkimų biuletenius, balsavimo paštu vokus ar juos perduoti kitiems asmenims.

58 straipsnis. Balsavimas Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse ir konsulinėse įstaigose

1. Rinkėjai, išvykę į užsienio valstybes, turi teisę balsuoti Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse ar konsulinėse įstaigose šių darbo valandomis. Balsavimui skiriama ne mažiau kaip 4 valandos per šių įstaigų darbo dieną. Balsavimas baigiamas rinkimų dieną Lietuvos Respublikos laiku.

2. Rinkimų dokumentus rinkėjams, pranešusiems savo gyvenamosios vietos adresą Lietuvos Respublikos diplomatinei atstovybei ar konsulinei įstaigai, įteikia ar jų pageidavimu paštu išsiunčia ir priima šių įstaigų sudarytos balsavimo komisijos.

3. Rinkėjams, atvykusiems balsuoti į Lietuvos Respublikos diplomatinę atstovybę ar konsulinę įstaigą, draudžiama išsinešti rinkimų dokumentus ar juos perduoti kitiems asmenims.

59 straipsnis. Balsavimas laivuose

1. Rinkėjai (laivo įgulos nariai ir keleiviai), esantys laive, jeigu jie ne anksčiau kaip prieš 4 dienas iki rinkimų dienos yra išplaukę iš Lietuvos Respublikos uosto ir negrįžę iki rinkimų dienos arba jeigu yra kitų aplinkybių, dėl kurių jie negali balsuoti savo rinkimų apylinkėje, paštu, Lietuvos Respublikos diplomatinėje atstovybėje ar konsulinėje įstaigoje, turi teisę balsuoti laive.

2. Vyriausioji rinkimų komisija susisiekimo ministro teikimu sudaro su Lietuvos valstybės vėliava plaukiojančių laivų, kuriuose yra ne mažiau kaip 5 įgulos nariai rinkėjai, organizuojamas balsavimas ir balsavimo metu palaikomas radijo ryšys, sąrašą. Vyriausioji rinkimų komisija susisiekimo ministro teikimu nustato tokį balsavimo kiekviename laive laiką, kad kiekvienam laive esančiam rinkėjui būtų sudaryta galimybė balsuoti.

3. Laivuose balsuojantiems rinkėjams rinkėjo kortelės neįteikiamos.

60 straipsnis. Balsavimo organizavimas Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse, konsulinėse įstaigose ir laivuose

1. Balsavimui organizuoti ir paduotiems balsams suskaičiuoti Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse, konsulinėse įstaigose ir laivuose sudaromos balsavimo komisijos.

2. Balsavimo komisijos sudaromos iš komisijos pirmininko ir ne mažiau kaip dviejų narių. Balsavimo komisiją Lietuvos Respublikos diplomatinėje atstovybėje ar konsulinėje įstaigoje sudaro jos vadovas iš Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos darbuotojų arba kitų užsienio valstybėje gyvenančių Lietuvos Respublikos piliečių. Balsavimo komisijų narių rašytinių pasižadėjimų davimo tvarką nustato Vyriausioji rinkimų komisija.

3. Balsavimo komisijas laivuose sudaro laivų kapitonai – Lietuvos Respublikos piliečiai, atsižvelgdami į laivo įgulos – Lietuvos Respublikos piliečių susirinkimo sprendimą.

4. Balsavimo, balsų skaičiavimo ir protokolų pateikimo Vyriausiajai rinkimų komisijai tvarką, taip pat rinkimų stebėtojų pažymėjimų įteikimo tvarką nustato Vyriausioji rinkimų komisija.

5. Vyriausioji rinkimų komisija užsienio reikalų ministro teikimu sudaro Lietuvos Respublikos diplomatinę atstovybę ir konsulinę įstaigą, kuriose vyksta balsavimas, sąrašą ir kiekvienai diplomatinei atstovybei ir konsulinei įstaigai nustato balsavimo jose dienas (ne mažiau kaip 10 dienų).

6. Už balsavimo organizavimą, protokolų ir kitų Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytų rinkimų dokumentų pateikimą Vyriausiajai rinkimų komisijai Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse, konsulinėse įstaigose atsako jų vadovai, o laivuose – laivų kapitonai – Lietuvos Respublikos piliečiai. Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija užtikrina saugias elektroninių ryšių priemones, kuriomis balsavimo komisijos perduoda rinkimų dokumentų duomenis Vyriausiajai rinkimų komisijai elektroniniu būdu Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka.

7. Laivuose, kuriuose organizuoti balsavimą pagal šio įstatymo reikalavimus nėra sąlygų, balsavimas neorganizuojamas.

8. Balsavimo komisijų pirmininkai ir nariai už darbą balsavimo komisijose gauna atlyginimą pagal Vyriausiosios rinkimų komisijos pateiktus ir Vyriausybės nustatytus tarifus.

61 straipsnis. Balsavimas sveikatos priežiūros (išskyrus ambulatorines), socialinės rūpybos ir globos įstaigose

1. Rinkėjai, kurie dėl sveikatos būklės ar amžiaus yra sveikatos priežiūros (išskyrus ambulatorines), socialinės rūpybos ar globos įstaigose, turi teisę balsuoti šiose įstaigose.

2. Savivaldybės rinkimų komisija ne vėliau kaip likus 15 dienų iki rinkimų dienos šio straipsnio 1 dalyje nurodytų įstaigų vadovų teikimu sudaro specialią paštų sąrašą ir pašto vadovo teikimu nustato tokį jų darbo laiką, kad balsavimo specialiuose paštuose dienos atitiktų šio įstatymo 57 straipsnio 1 dalį.

3. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytų įstaigų vadovai sudaro specialiuose paštuose balsuojančių rinkėjų sąrašus. Specialiame pašte balsuojančių rinkėjų sąrašė turi būti nurodyta rinkėjo vardas ir pavardė, asmens kodas, savivaldybės rinkimų komisija (pavadinimas ir numeris), ar rinkėjas turi rinkėjo kortelę. Specialiame pašte balsuojančių rinkėjų sąrašą įstaigos vadovas perduoda savivaldybės rinkimų komisijai, iš jos gauna rinkėjų korteles arba jas išspausdina pagal elektroninių ryšių priemones gautus duomenis ir užtikrina jų įteikimą rinkėjams, skiria balsavimui tinkamas patalpas ir atsako, kad rinkėjams būtų pranešta apie specialaus pašto darbo laiką ir vietą, taip pat kad rinkėjams būtų sudarytos sąlygos į jį atvykti.

4. Rinkėjai, neturintys judėjimo sutrikimų, balsuoja šio įstatymo 57 straipsnio 6 ir 7 dalyse nustatyta tvarka. Pas rinkėjus, turinčius judėjimo sutrikimų, atvyksta ne mažiau kaip du apylinkės rinkimų komisijos nariai, rinkimų stebėtojai (jeigu jie pageidauja) ir specialaus pašto darbuotojai.

5. Rinkėjai, kurie dėl fizinio trūkumo, ligos ar kitokių priežasčių negali patys atlikti balsavimo veiksmų, gali pavesti juos atlikti kitiems asmenims. Šie asmenys rinkimų biuletenį privalo užpildyti rinkėjo akivaizdoje pagal jo nurodymą ir išsaugoti balsavimo paslaptį.

6. Komisijos nariams, specialaus pašto darbuotojams ir rinkimų stebėtojams draudžiama už rinkėją atlikti balsavimo veiksmus, taip pat priimti iš rinkėjo neužklijuotą išorinį balsavimo paštą voką.

7. Daryti poveikį sveikatos priežiūros, socialinės rūpybos ir globos įstaigoje esančio rinkėjo apsisprendimui ar skubinti jį balsuoti draudžiama.

62 straipsnis. Balsavimas kariniuose vienetuose

1. Rinkėjai, atliekantys privalomąją karo tarnybą, turi teisę balsuoti kariniuose vienetuose, kuriuose atlieka tarnybą. Rinkėjai, atliekantys tikrąją karo tarnybą, valstybės tarnybą ar dirbantys pagal darbo sutartis tarptautinėse karinėse operacijose užsienyje, turi teisę balsuoti užsienyje esančiuose kariniuose vienetuose, dalyvaujančiuose tose tarptautinėse karinėse operacijose. Balsavimo užsienyje esančiuose kariniuose vienetuose laiką ir tvarką nustato Vyriausioji rinkimų komisija krašto apsaugos ministro teikimu.

2. Savivaldybės rinkimų komisija ne vėliau kaip likus 15 dienų iki rinkimų dienos Lietuvos Respublikos teritorijoje esančių karinių vienetų vadų teikimu sudaro specialių paštų sąrašą ir pašto vadovo teikimu nustato tokį jų darbo laiką, kad balsavimo specialiuose paštuose dienos atitiktų šio įstatymo 57 straipsnio 1 dalį.

3. Karinių vienetų vadai sudaro specialiuose paštuose balsuojančių rinkėjų sąrašus. Specialiame pašte balsuojančių rinkėjų sąrašė turi būti nurodyta rinkėjo vardas ir pavardė, asmens kodas, savivaldybės rinkimų komisija (pavadinimas ir numeris), ar rinkėjas turi rinkėjo kortelę. Specialiame pašte balsuojančių rinkėjų sąrašą karinio vieneto vadas perduoda savivaldybės rinkimų komisijai, iš jos gauna rinkėjų korteles arba jas išspausdina pagal elektroninių ryšių priemonėmis gautus duomenis ir užtikrina jų įteikimą rinkėjams, skiria balsavimui tinkamas patalpas ir atsako, kad rinkėjams būtų pranešta apie specialaus pašto darbo laiką ir vietą, taip pat kad rinkėjams būtų sudarytos sąlygos į jį atvykti. Jeigu nėra sąlygų sudaryti specialų paštą arba užtikrinti, kad rinkėjai galės tinkamai atlikti balsavimo veiksmus, karinių vienetų vadai (išskyrus užsienyje esančių karinių vienetų vadus) sudaro sąlygas rinkėjams nuvykti balsuoti į kitą specialų paštą ar parvykti rinkimų dieną į rinkimų apylinkę, į kurios rinkėjų sąrašą jie įrašyti.

4. Balsavimui kariniuose vienetuose taikomos šio įstatymo 57 straipsnio nuostatos.

5. Daryti poveikį kariniame vienete balsuojančio rinkėjo apsisprendimui ar skubinti jį balsuoti draudžiama.

63 straipsnis. Balsavimas bausmių vykdymo įstaigose

1. Rinkėjai, atliekantys arešto ar laisvės atėmimo bausmę, turi teisę balsuoti savo bausmės vykdymo įstaigoje.

2. Savivaldybės rinkimų komisija ne vėliau kaip likus 15 dienų iki rinkimų dienos bausmių vykdymo įstaigų vadovų teikimu sudaro specialių paštų sąrašą ir pašto vadovo teikimu nustato tokį jų darbo laiką, kad balsavimo specialiuose paštuose dienos atitiktų šio įstatymo 57 straipsnio 1 dalį.

3. Bausmių vykdymo įstaigų vadovai sudaro specialiuose paštuose balsuojančių rinkėjų sąrašus. Specialiame pašte balsuojančių rinkėjų sąrašė turi būti nurodyta rinkėjo vardas ir pavardė, asmens kodas, ar rinkėjas turi rinkėjo kortelę. Specialiame pašte balsuojančių rinkėjų sąrašą bausmių vykdymo įstaigos vadovas perduoda savivaldybės rinkimų komisijai, iš jos gauna rinkėjų korteles arba jas išspausdina pagal elektroninių ryšių priemonėmis gautus duomenis ir užtikrina jų įteikimą rinkėjams prieš balsavimą, skiria balsavimui tinkamas patalpas ir atsako, kad rinkėjams būtų pranešta apie specialaus pašto darbo vietą ir laiką, taip pat kad rinkėjams būtų sudarytos sąlygos į jį atvykti.

4. Balsavimui bausmių vykdymo įstaigose taikomos šio įstatymo 57 straipsnio nuostatos.

5. Balsavimui areštinėse, tardymo izoliatoriuose (sulaikymo namuose) taikomos šio straipsnio ir šio įstatymo 57 straipsnio nuostatos.

6. Daryti poveikį areštinėje, tardymo izoliatoriuje (sulaikymo namuose) ar bausmės vykdymo įstaigoje balsuojančio rinkėjo apsisprendimui ar skubinti jį balsuoti draudžiama.

64 straipsnis. Balsavimas namuose ir balsavimas iš anksto

1. Balsuoti namuose gali tik šie rinkėjai: neįgalieji, dėl ligos laikinai nedarbingi rinkėjai, sukakę 70 metų ir vyresni rinkėjai, jeigu jie dėl sveikatos būklės patys negali atvykti balsuoti į paštą arba rinkimų dieną į rinkimų apylinkę ir jeigu jie pateikė Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytos formos rinkėjo prašymą balsuoti namuose. Namuose balsuojančių rinkėjų sąrašus sudarančios ir tikslinančios rinkimų komisijos turi teisę duomenis apie neįgalius asmenis gauti iš Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos ar jos teritorinių skyrių, o duomenis apie laikinai nedarbingus asmenis – iš sveikatos priežiūros įstaigų. Šių duomenų rinkimų komisijos negali skleisti ir juos naudoja tik namuose balsuojančių rinkėjų sąrašų sudarymo ir tikslinimo tikslais.

2. Balsuoti iš anksto gali rinkėjai, kurie rinkimų dieną negali atvykti balsuoti į rinkimų apylinkę. Rinkėjų balsavimą iš anksto organizuoja savivaldybių rinkimų komisijos. Balsavimas iš anksto turi vykti nuo 8 iki 20 valandos paskutinį trečiadienį ir ketvirtadienį iki rinkimų dienos iš anksto parengtose ir balsavimui tinkamose patalpose, esančiose pastate, kuriame yra tos savivaldybės mero (administracijos direktoriaus) darbo vieta. Rinkimų biuleteniams ir balsavimo vokams išduoti ir priimti balsuojant iš anksto savivaldybės rinkimų komisijos pirmininkas paskiria ne mažiau kaip du savivaldybės rinkimų komisijos ar apylinkių rinkimų komisijų narius, kurie negali būti pasiūlyti tos pačios politinės partijos. Balsavimą iš anksto prižiūri savivaldybės rinkimų komisijos pirmininkas ar jo pavedimu savivaldybės rinkimų komisijos narys. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas, jo įgaliotas šios komisijos narys ar savivaldybės rinkimų komisijos pirmininkas, Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka nustatę rinkėjų papirkimo, pavėžėjimo balsuoti, skatinimo balsuoti už atlygį ar kitus rinkėjų teises šiurkščiai pažeidžiančius atvejus, privalo sustabdyti balsavimą iš anksto, iki pažeidimai bus pašalinti ir rinkimus bus galima vykdyti laisvai ir demokratiškai pagal šio įstatymo reikalavimus.

3. Rinkėjų prašymai balsuoti namuose pateikiami apylinkių rinkimų komisijoms. Rinkėjų, gyvenančių konkrečios rinkimų apylinkės teritorijoje, prašymai balsuoti namuose pradedami priimti įteikiant jiems rinkėjo korteles ir baigiami priimti paskutinį trečiadienį iki rinkimų dienos. Rinkėjų, kurie laikinai apsistojo konkrečios rinkimų apylinkės teritorijoje ir neįrašyti į šios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą, prašymai balsuoti namuose baigiami priimti paskutinį antradienį iki rinkimų dienos. Rinkėjas, kuris dėl fizinio trūkumo, ligos ar kitokių priežasčių pats negali užpildyti prašymo balsuoti namuose ar jo įteikti apylinkės rinkimų komisijai, gali pavesti šiuos veiksmus už jį atlikti savo šeimos nariui, kaimynui ar asmeniui, kuris juo rūpinasi. Šie rinkėjo prašymą pasirašo ir nurodo savo vardą, pavardę ir asmens kodą.

4. Į rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą įrašytų namuose balsuojančių rinkėjų sąrašą paskutinį ketvirtadienį iki rinkimų dienos sudaro ir tvirtina apylinkės rinkimų komisija. Rinkėjų, kurie gyvena ar laikinai apsistojo konkrečios rinkimų apylinkės teritorijoje, bet įrašyti į kitos rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašus ir juos tikslinant į šios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą nebuvo įrašyti, sąrašą paskutinį trečiadienį iki rinkimų dienos sudaro ir tvirtina savivaldybės rinkimų komisija.

5. Balsavimo paštu vokus ir rinkimų biuletenius rinkėjams, kurie įrašyti į namuose balsuojančių rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą ir kurie yra šios rinkimų apylinkės rinkėjai, paskutinį penktadienį ar šeštadienį iki rinkimų dienos nuo 8 iki 20 valandos į namus pristato ne mažiau kaip du apylinkės rinkimų komisijos nariai. Balsavimo paštu vokus ir rinkimų biuletenius rinkėjams, kurie įrašyti į namuose balsuojančių savivaldybės rinkėjų sąrašą, bet neįrašyti į rinkimų apylinkės, kurios teritorijoje jie laikinai apsistojo, rinkėjų sąrašą, paskutinį ketvirtadienį iki rinkimų dienos į namus pristato ne mažiau kaip du savivaldybės rinkimų komisijos nariai ar jos pirmininko pavedimu ne mažiau kaip du apylinkės rinkimų komisijos nariai. Balsavimą namuose ir balsavimą iš anksto gali stebėti rinkimų stebėtojai, turintys pažymėjimą stebėti rinkimus bet kurioje rinkimų apylinkėje. Pasibaigus balsavimui, užklijuoti išoriniai balsavimo paštu vokai perduodami savivaldybės rinkimų komisijai, o ši juos perduoda rinkimų apylinkėms kartu su paštu balsavusių rinkėjų rinkimų dokumentais. Rinkėjų, balsavusių namuose ir iš anksto, sąrašus, nepanaudotus rinkimų biuletenius įtraukia į apskaitą ir saugo balsavimą organizavusios rinkimų komisijos, o pasibaigus rinkimams kartu su kitais rinkimų dokumentais perduoda atitinkamai savivaldybės rinkimų komisijai ar Vyriausiajai rinkimų komisijai.

6. Konkretų rinkimų komisijos narių atvykimo į namus pas rinkėjus grafiką tvirtina apylinkės ar savivaldybės rinkimų komisijos pirmininkas ne vėliau kaip atitinkamai paskutinį trečiadienį ar ketvirtadienį iki rinkimų dienos 12 valandos. Šis grafikas yra viešas, jo kopija iškabinama apylinkės (savivaldybės) rinkimų komisijos skelbimų lentoje jo patvirtinimo dieną. Vykti pas namuose

balsuojančius rinkėjus kartu gali tik skirtingų politinių partijų pasiūlyti rinkimų komisijos nariai ir rinkimų stebėtojai.

7. Balsavimui namuose ir balsavimui iš anksto taikomos šio įstatymo 57 straipsnio 6 ir 7 dalių nuostatos.

8. Užklijuotą išorinį balsavimo voką (su jame esančiais rinkėjo kortele, vidiniu balsavimo voku ir ten esančiu rinkimų biuleteniu) rinkėjas įteikia apylinkės (savivaldybės) rinkimų komisijos nariui. Šis, gavęs rinkėjo įteiktą voką, išduoda rinkėjui šio voko priėmimo kvitą.

9. Daryti poveikį namuose ar iš anksto balsuojančio rinkėjo apsisprendimui ar skubinti jį balsuoti draudžiama. Komisijos nariams draudžiama už rinkėją atlikti šio įstatymo 57 straipsnio 6 ir 7 dalyse nurodytus veiksmus, taip pat priimti iš rinkėjo neužklijuotą išorinį balsavimo voką. Rinkėjams draudžiama išsinešti biuletenius ar juos perduoti kitiems asmenims.

DEVINTASIS SKIRSNIS

BALSŲ SKAIČIAVIMAS IR RINKIMŲ REZULTATŲ NUSTATYMAS

65 straipsnis. Balsavimo vokų ir rinkimų biuletenių apskaita

1. Balsavimo vokų ir rinkimų biuletenių apskaitos tvarką Lietuvos Respublikoje nustato ir šią apskaitą tvarko Vyriausioji rinkimų komisija.

2. Balsavimo paštu vokų ir rinkimų biuletenių apskaitą, išdavimą ir priėmimą balsuojant specialiuose paštuose tvarko atitinkamų pašto skyrių vadovai. Apskaitos duomenis pašto vadovas nurodo specialiai tam skirtame žurnale. Balsavimo paštu vokų ir rinkimų biuletenių, naudojamų balsuojant užsienyje esančiuose kariniuose vienetuose, apskaitą, išdavimą ir priėmimą tvarko tų karinių vienetų vadai. Jie Vyriausiajai rinkimų komisijai perduoda rinkimų dokumentų apskaitos duomenis, nepanaudotus balsavimo paštu vokus, rinkimų biuletenius ir balsavimo paštu vokus su rinkėjų užpildytais rinkimų biuleteniais. Gautus balsavimo vokus su rinkėjų užpildytais rinkimų biuleteniais Vyriausioji rinkimų komisija ne vėliau kaip iki rinkimų dienos persiunčia rinkimų apylinkės, į kurios rinkėjų sąrašą įrašytas rinkėjas, komisijai.

3. Likus vienai dienai iki rinkimų dienos, nepanaudotus balsavimo paštu vokus, vokų priėmimo kvitus, specialius ženklus ir rinkimų biuletenius pašto vadovas grąžina savivaldybės rinkimų komisijai.

4. Balsavimo paštu vokus su rinkėjų užpildytais rinkimų biuleteniais pašto skyriaus vadovas ar jo įgaliotas asmuo įteikia savivaldybių rinkimų komisijoms rinkimų dieną ne vėliau kaip iki 11 valandos, o savivaldybių rinkimų komisijos perduoda juos apylinkių rinkimų komisijoms iki balsavimo pabaigos.

5. Rinkėjų, kurie namuose balsavo paskutinį ketvirtadienį iki rinkimų dienos, išorinius balsavimo vokus, nepanaudotus ir sugadintus rinkimų biuletenius savivaldybės rinkimų komisijai perduoda rinkimų komisijų nariai, kurie pagal šio įstatymo 64 straipsnio nuostatas vyko pas namuose balsuojančius rinkėjus. Savivaldybės rinkimų komisija ne vėliau kaip paskutinį penktadienį iki rinkimų dienos išorinius balsavimo vokus perduoda paštui.

6. Rinkėjų, kurie namuose balsavo paskutinį penktadienį ar šeštadienį iki rinkimų dienos, išoriniai balsavimo vokai, nepanaudoti ir sugadinti rinkimų biuleteniai iki tos pačios dienos 21 valandos perduodami apylinkės rinkimų komisijos pirmininkui. Apylinkės rinkimų komisija, patikrinusi gautus rinkimų dokumentus, sprendžia, ar balsavimas namuose atitiko šio įstatymo reikalavimus.

7. Išoriniai balsavimo vokai saugomi kartu su rinkimų biuleteniais.

8. Prieš pradėdant skaičiuoti rinkėjų balsus, gauti paštu balsavusių rinkėjų išoriniai balsavimo vokai sudedami kartu su namuose balsavusių rinkėjų išoriniais balsavimo vokais, sumaišomi ir skaičiuojami pagal šio įstatymo 68 straipsnį kartu ir ta pačia tvarka kaip ir gauti paštu balsavusių rinkėjų balsai.

66 straipsnis. Rinkimų biuletenių apskaita rinkimų apylinkėse

1. Uždarius balsavimo patalpą, apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas, dalyvaujant ne mažiau kaip 3/5 rinkimų komisijos narių, užklijuoja ir antspauduoja balsadėžės plyšį, surenka atskirai iš kiekvieno apylinkės rinkimų komisijos nario nepanaudotus rinkimų biuletenius, viešai juos suskaičiuoja, jų skaičių įrašo į balsų skaičiavimo protokolą ir pagal parašus rinkėjų sąrašė, rinkėjo kortelės patikrina, ar nėra neteisėtai išduotų rinkimų biuletenių.

2. Nepanaudotus ir sugadintus rinkimų biuletenius apylinkės rinkimų komisija viešai suskaičiuoja, anuliuoja nukirpdama dešinią viršutinį kampą, sudeda į specialiai tam skirtus vokus ir šiuos vokus antspauduoja. Nepanaudotų ir sugadintų biuletenių skaičius įrašomas į balsų skaičiavimo protokolą.

67 straipsnis. Rinkimų apylinkės balsavimo patalpoje balsavusių rinkėjų balsų skaičiavimas

1. Apylinkės rinkimų komisija, dalyvaujant ne mažiau kaip 3/5 jos narių, apžiūri apylinkės rinkimų balsadėžę: ar nepažeisti antspaudai, ar nėra kitų požymių, rodančių, kad ji galėjo būti atidaryta ar kitaip būtų buvę įmanoma iš jos išimti rinkimų biuletenius. Ar balsadėžė buvo pažeista, sprendžia apylinkės rinkimų komisija, dalyvaujant ne mažiau kaip 3/5 komisijos narių. Jeigu apylinkės rinkimų komisija priima sprendimą, kad balsadėžė buvo pažeista, dėl to surašomas aktas ir balsai neskaičiuojami.

2. Įsitikinus, kad balsadėžė nebuvo pažeista, dalyvaujant ne mažiau kaip 3/5 apylinkės rinkimų komisijos narių ir stebėtojams, ji atidaroma, visi rinkimų biuleteniai sudedami ant stalų (ant jų negali būti jokių kitų dokumentų ir rašymo priemonių) ir pradedami skaičiuoti balsai.

3. Balsai skaičiuojami taip, kad šią procedūrą, rinkėjų žymas rinkimų biuleteniuose galėtų matyti visi balsų skaičiavimo metu dalyvaujantys asmenys. Konkrečią balsų skaičiavimo tvarką nustato Vyriausioji rinkimų komisija.

4. Pagal apylinkės rinkėjų sąrašus nustatomas rinkimų apylinkės rinkėjų skaičius. Rinkėjų, kuriems buvo išduoti biuleteniai, skaičius nustatomas pagal rinkėjų parašus, liudijančius biuletenio gavimą. Rinkimų apylinkėje balsavusių rinkėjų skaičius nustatomas pagal apylinkės rinkimų balsadėžėje rastų biuletenių skaičių. Rinkimuose dalyvavusių rinkėjų skaičius nustatomas pagal rinkimų apylinkės rinkimų balsadėžėje rastų rinkimų biuletenių skaičių ir paštu gautų biuletenių skaičių.

5. Radusi balsadėžėje daugiau rinkimų biuletenių, negu jų buvo išduota rinkėjams, apylinkės rinkimų komisija imasi priemonių išsiaiškinti priežastis.

6. Balsų skaičiavimo rezultatai įrašomi į balsų skaičiavimo protokolą.

68 straipsnis. Balsavusių pašto vokais rinkėjų apskaita ir jų paduotų balsų skaičiavimas

1. Suskaičiavus balsadėžėje rastus rinkimų biuletenius, pradedami skaičiuoti balsavimo paštu ir balsavimo vokais paduoti balsai:

1) apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas pateikia neatplėštus visus išorinius balsavimo paštu, tai yra namuose balsavusių šios rinkimų apylinkės rinkėjų balsavimo vokus ir iš savivaldybės rinkimų komisijos gautus iš anksto balsavusių rinkėjų balsavimo vokus. Šių išorinių balsavimo paštu vokų skaičius paskelbiamas ir įrašomas į balsų skaičiavimo protokolą;

2) išoriniai vokai po vieną atplėšiami;

3) iš išorinio voko išimama rinkėjo kortelė, garsiai perskaitoma rinkėjo pavardė ir rinkėjo kortelės numeris, šie duomenys sutikrinami su apylinkės rinkėjų sąrašo duomenimis, o rinkimų apylinkėse, prisijungusiose prie elektroninio rinkėjų sąrašo, – ir su šio sąrašo duomenimis. Vidinis balsavimo paštu vokas antspauduojamas rinkimų apylinkės antspaudu. Jeigu išoriniame balsavimo paštu voke esančioje rinkėjo kortelėje įrašytas asmuo, kurio nėra šios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašė, arba rinkėjų sąrašė yra rinkėjo parašas, liudijantis, kad jis jau balsavo rinkimų apylinkėje, arba rinkėjų sąrašė yra nurodyta, kad duotas sutikimas dėl šio asmens balsavimo kitoje rinkimų apylinkėje, arba yra gautas kitas to paties rinkėjo balsavimo paštu vokas, arba išoriniame voke nėra rinkėjo kortelės ar jos yra kelios, arba išoriniame voke yra įdėta daugiau kaip vienas vidinis balsavimo vokas, toks balsavimo vokas pripažįstamas netinkamu. Ant netinkamu pripažintame išoriniame balsavimo paštu voke esančio vidinio voko (vokų) antspaudas nededamas, vidinis vokas perbraukiamas, neatplėšiamas, ant jo užrašoma „Neantspauduojamas“ ir nurodoma, dėl ko vokas pripažįstamas netinkamu. Netinkamais pripažintų vokų turinys rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokole neįskaičiuojamas, tačiau įrašomas šių vokų skaičius;

4) apylinkės rinkėjų sąrašė prie rinkėjo, kurio balsas gautas paštu ar namuose, pavardės įrašoma „balsavo paštu“ arba „BP“, o apylinkėse, prisijungusiose prie elektroninio rinkėjų sąrašo, elektroniniame rinkėjų sąrašė nurodoma, kad rinkėjas balsavo;

5) antspauduotas vidinis balsavimo vokas įmetamas į balsadėžę, įrengtą ir antspauduotą pagal nustatytus reikalavimus;

6) baigus peržiūrėti visus paštus ir namuose gautus vokus, balsadėžė atidaroma ir atplėšiami antspauduoti vidiniai balsavimo paštų vokai. Jeigu balsavimo voke yra daugiau kaip vienas rinkimų biuletenis, visi voke esantys biuleteniai pripažįstami negaliojančiais. Toliau paštus gauti balsai skaičiuojami pagal šio įstatymo 72 straipsnio reikalavimus.

2. Jeigu rinkimų apylinkėje (komisijoje) yra tik vienas antspauduotas vidinis balsavimo vokas, jis, kad nebūtų pažeistas balsavimo slaptumas, neatplėšiamas ir perduodamas šią komisiją sudariusiai rinkimų komisijai. Ši komisija balsavimo rezultatus įrašo į savo balsų skaičiavimo protokolą.

69 straipsnis. Rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolai

1. Kiekvienoje rinkimų apylinkėje surašomas balsų skaičiavimo protokolai. Jame įrašoma:
 - 1) rinkėjų skaičius rinkimų apylinkėje;
 - 2) iš savivaldybės rinkimų komisijos gautų biuletenių skaičius;
 - 3) kiekvienam komisijos nariui išduotų rinkimų biuletenių skaičius, rinkėjams išduotų rinkimų biuletenių skaičius, rinkėjų parašų skaičius, sugadintų biuletenių skaičius;
 - 4) nepanaudotų rinkimų biuletenių skaičius;
 - 5) rinkimų apylinkės balsavimo patalpoje balsavusių rinkėjų skaičius;
 - 6) balsadėžės atidarymo laikas;
 - 7) balsadėžėje rastų negaliojančių rinkimų biuletenių skaičius;
 - 8) balsadėžėje rastų galiojančių rinkimų biuletenių skaičius;
 - 9) balsadėžėje rastų atskirai už kiekvieną kandidatą į Respublikos Prezidentus paduotų balsų skaičius;
 - 10) šioje rinkimų apylinkėje namuose balsavusių rinkėjų balsavimo vokų skaičius, iš savivaldybės rinkimų komisijos gautų iš anksto balsavusių rinkėjų balsavimo vokų skaičius, visų išorinių balsavimo paštų vokų skaičius, iš viso gautų balsavimo vokų skaičius, antspauduotų vidinių balsavimo paštų vokų skaičius, netinkamais pripažintų vokų skaičius;
 - 11) balsavimo vokais gautų negaliojančių rinkimų biuletenių skaičius;
 - 12) balsavimo vokais gautų galiojančių rinkimų biuletenių skaičius;
 - 13) balsavimo vokais gautų balsų už kiekvieną kandidatą į Respublikos Prezidentus skaičius;
 - 14) iš viso rinkimų apylinkėje dalyvavusių rinkimuose rinkėjų skaičius;
 - 15) iš viso negaliojančių rinkimų apylinkėje biuletenių skaičius;
 - 16) iš viso už kiekvieną kandidatą į Respublikos Prezidentus paduotų balsų skaičius.
2. Jeigu balsadėžėje randama daugiau rinkimų biuletenių, negu jų buvo išduota rinkėjams, tai įrašoma balsų skaičiavimo protokole ir nurodoma, kiek biuletenių buvo rasta daugiau.
3. Rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolą pasirašo apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas ir nariai. Po to protokolą pasirašo rinkimų stebėtojai. Jų pastabos, komisijos narių atskirosios nuomonės pridedamos prie protokolo ir yra neatskiriama jo dalis.

70 straipsnis. Negaliojantys rinkimų biuleteniai

1. Negaliojančiais rinkimų biuleteniais laikomi:
 - 1) nenustatyto pavyzdžio rinkimų biuleteniai;
 - 2) antspauduoti ne tos rinkimų apylinkės antspaudu rinkimų biuleteniai;
 - 3) rinkimų biuleteniai, kuriuose rinkėjai pažymėjo daugiau kaip vieną kandidatą į Respublikos Prezidentus;
 - 4) rinkimų biuleteniai, kuriuose rinkėjai nepažymėjo, už kurį kandidatą į Respublikos Prezidentus balsavo.
2. Sprendimą dėl rinkimų biuletenio pripažinimo negaliojančiu priima apylinkės rinkimų komisija.

71 straipsnis. Rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo dokumentų pateikimas savivaldybės rinkimų komisijai

1. Apylinkės rinkimų komisija visus rinkimų biuletenius, įskaitant negaliojančius ir nepanaudotus, visus balsavimo vokus, balsų skaičiavimo protokolą, rinkėjų sąrašus ir kitus rinkimų dokumentus Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka sudeda į paketus, padaro jų užrašus ir antspauduoja. Paketai savivaldybės rinkimų komisijai pristatomi ne vėliau kaip per 12 valandų po balsavimo pabaigos.
2. Vyriausioji rinkimų komisija ir Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija privalo užtikrinti rinkimų dokumentų gabenimo ir juos gabenančių asmenų saugumą.

72 straipsnis. Rinkimų apylinkės balsų skaičiavimas savivaldybės rinkimų komisijoje

1. Savivaldybės rinkimų komisija balsus pradeda skaičiuoti, kai iš visų rinkimų apylinkių gauna visus balsų skaičiavimo protokolus ir kitus rinkimų dokumentus.

2. Savivaldybės rinkimų komisija priima apylinkės rinkimų komisijos pateiktus rinkimų dokumentus ir patikrina:

1) ar yra pristatyti visi privalomi pateikti dokumentai (paketai);

2) paketų antspaudavimą ir užrašus (ar užrašas visas ir teisingas);

3) ar į balsų skaičiavimo protokolą įrašyti visi duomenys; ar jie neprieštaruoja vieni kitiems; ar atitinka savivaldybės rinkimų komisijai žinomus duomenis (apylinkės rinkimų komisijai išduotų rinkimų biuletenių skaičių, rinkėjų skaičių, paštu gautų išorinių balsavimo vokų skaičių); ar yra visi reikalingi parašai; ar prie protokolo pridėtos visos jame nurodytos komisijos narių atskirosios nuomonės, rinkimų stebėtojų pastabos;

4) ar visos pastabos ir rinkėjų skundai yra apsvarstyti apylinkės rinkimų komisijoje.

3. Savivaldybės rinkimų komisija nedelsdama praneša Vyriausiajai rinkimų komisijai šios nustatyta tvarka balsų skaičiavimo protokolų duomenis, savo pastabas dėl apylinkės rinkimų komisijos pateiktų dokumentų ir pasirūpina pateiktų dokumentų saugumu.

4. Apylinkių rinkimų komisijų antspauduoti paketai, kuriuose yra rinkimų biuleteniai ir kiti rinkimų dokumentai, savivaldybės rinkimų komisijoje gali būti atidaromi tik savivaldybės rinkimų komisijos sprendimu.

5. Nustačiusi apylinkės rinkimų komisijos pateiktų dokumentų trūkumą, savivaldybės rinkimų komisija imasi priemonių jiems pašalinti, pareikalauja iš apylinkės rinkimų komisijos pirmininko pateikti trūkstamus dokumentus.

6. Savivaldybės rinkimų komisija balsus skaičiuoja taip: sumuoja apylinkių rinkimų komisijų pateiktus duomenis ir prie jų pridėda tuos paštu balsavusių rinkėjų balsus, kurie buvo suskaičiuoti savivaldybės rinkimų komisijoje.

73 straipsnis. Savivaldybių rinkimų komisijų balsų skaičiavimo protokolai

1. Pagal rinkimų apylinkių balsų skaičiavimo protokolus, rinkimų biuletenius ir kitus rinkimų dokumentus savivaldybės rinkimų komisija nustato:

1) savivaldybėje dalyvavusių rinkimuose rinkėjų skaičių, kuris lygus savivaldybės rinkimų apylinkėse balsavusių rinkėjų skaičiui;

2) savivaldybėje negaliojančių rinkimų biuletenių skaičių, kuris lygus savivaldybės rinkimų apylinkėse negaliojančių rinkimų biuletenių skaičiui;

3) savivaldybėje galiojančių rinkimų biuletenių skaičių, kuris lygus savivaldybės rinkimų apylinkėse galiojančių rinkimų biuletenių skaičiui;

4) už kiekvieną kandidatą į Respublikos Prezidentus paduotų balsų skaičių. Jis lygus atskirai už kiekvieną kandidatą į Respublikos Prezidentus gautų balsų rinkimų apylinkėse sumai.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti duomenys įrašomi į savivaldybės rinkimų komisijos balsų skaičiavimo protokolą. Savivaldybės rinkimų komisijos balsų skaičiavimo protokolus pasirašo tos savivaldybės rinkimų komisijos pirmininkas ir nariai. Savivaldybės rinkimų komisijos balsų skaičiavimo protokolo išrašas arba kopija pateikiami rinkimų stebėtojams ir komisijos nariams jų prašymu.

74 straipsnis. Savivaldybių rinkimų komisijų balsų skaičiavimo dokumentų pateikimas Vyriausiajai rinkimų komisijai ir Respublikos Prezidento rinkimų rezultatų nustatymas

1. Vyriausioji rinkimų komisija Respublikos Prezidento rinkimų rezultatus nustato po to, kai gauna visų savivaldybių rinkimų komisijų balsų skaičiavimo protokolus, taip pat kitus rinkimų dokumentus.

2. Savivaldybės rinkimų komisija visus iš rinkimų apylinkių gautus dokumentus (išskyrus finansinius), rinkėjų sąrašus, savivaldybės rinkimų komisijos balsų skaičiavimo protokolą, savivaldybės rinkimų komisijos viso darbo laikotarpio protokolus ir kitus rinkimų dokumentus sudėda į specialius paketus ir juos antspauduoja. Paketai per Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytą laiką perduodami Vyriausiajai rinkimų komisijai.

3. Vyriausioji rinkimų komisija pagal savivaldybių rinkimų komisijų balsų skaičiavimo protokolus ir pagal balsų skaičiavimo protokolus, gautus iš Lietuvos Respublikos diplomatinė atstovybių ir konsulinė įstaigų, nustato:

- 1) Lietuvos Respublikos rinkėjų skaičių;
- 2) Respublikos Prezidento rinkimuose dalyvavusių rinkėjų skaičių;
- 3) negaliojančių rinkimų biuletenių skaičių;
- 4) galiojančių rinkimų biuletenių skaičių;
- 5) už kiekvieną kandidatą į Respublikos Prezidentus paduotų balsų skaičių.

4. Vyriausioji rinkimų komisija, nagrinėdama šio įstatymo nustatyta tvarka paduotus skundus, gali perskaičiuoti rinkimų biuletenius ir, nustačiusi skaičiavimo klaidas, gali pataisyti įrašus balsų skaičiavimo protokoluose. Vyriausioji rinkimų komisija dėl balsų skaičiavimo protokoluose nustatytų klaidų negali pripažinti negaliojančiais rinkimų apylinkių, savivaldybių rinkimų komisijų balsų skaičiavimo protokolų.

5. Vyriausioji rinkimų komisija, nustačiusi, kad šiurkštūs šio įstatymo pažeidimai, padaryti po Respublikos Prezidento rinkimų datos paskelbimo iki šiame įstatyme nustatyto rinkimų agitacijos kampanijos laikotarpio pabaigos, taip pat balsavimo metu, ar dokumentų suklastojimas turėjo esminės įtakos Respublikos Prezidento rinkimų rezultatams, gali pripažinti Respublikos Prezidento rinkimų rezultatus negaliojančiais. Tokiu atveju rengiami pakartotiniai Respublikos Prezidento rinkimai šio įstatymo 77 straipsnio 6 dalyje nustatyta tvarka.

6. Išrinktu laikomas tas kandidatas į Respublikos Prezidentus, kuris pirmą kartą balsuojant ir dalyvaujant ne mažiau kaip pusė visų rinkėjų, gavo daugiau kaip pusę visų rinkimuose dalyvavusių rinkėjų balsų. Jeigu rinkimuose dalyvavo mažiau kaip pusė visų rinkėjų, išrinktu laikomas tas kandidatas į Respublikos Prezidentus, kuris gavo daugiausia, bet ne mažiau kaip 1/3 visų rinkėjų balsų.

7. Jeigu pirmą kartą balsuojant Respublikos Prezidento rinkimuose nė vienas kandidatas nesurinko reikiamos balsų daugumos, ne vėliau kaip po dviejų savaičių nuo balsavimo dienos, sekmadienį, šio įstatymo nustatyta tvarka rengiamas pakartotinis balsavimas dėl dviejų kandidatų į Respublikos Prezidentus, gavusių daugiausia balsų pirmą kartą balsuojant. Pakartotinio balsavimo datą Vyriausioji rinkimų komisija paskelbia kartu su pirmojo balsavimo galutiniais rezultatais. Per pakartotinį balsavimą išrinktu laikomas kandidatas į Respublikos Prezidentus, surinkęs daugiau balsų.

8. Jeigu Respublikos Prezidento rinkimuose balsuojant pirmą kartą dalyvavo ne daugiau kaip du kandidatai ir nė vienas negavo reikiamo balsų skaičiaus, rengiami pakartotiniai Respublikos Prezidento rinkimai ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo Respublikos Prezidento rinkimų dienos.

75 straipsnis. Stebėtojų dalyvavimas skaičiuojant balsus ir nustatant rinkimų rezultatus

1. Skaičiuojant balsus rinkimų apylinkių, savivaldybių komisijose, taip pat nustatant rinkimų rezultatus Vyriausiojoje rinkimų komisijoje, gali dalyvauti partijų, iškėlusių kandidatus į Respublikos Prezidentus, kandidatų į Respublikos Prezidentus paskirti rinkimų stebėtojai, taip pat visuomenės informavimo priemonių atstovai.

2. Stebėtojai turi teisę reikšti pastabas ir pretenzijas rinkimų komisijoms dėl šio ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymų pažeidimų, bet turi netrukdyti rinkimų komisijoms dirbti. Rinkimų stebėtojai turi teisę raštu pareikšti protestą, kuris turi būti pridėtas prie rinkimų komisijos protokolų ar sprendimų ir kartu su kitais rinkimų dokumentais turi būti pateiktas šią komisiją sudariusiai rinkimų komisijai.

76 straipsnis. Rinkimų rezultatų paskelbimas

1. Galutinius Respublikos Prezidento rinkimų rezultatus septintą dieną po balsavimo dienos skelbia Vyriausioji rinkimų komisija.

2. Pakartotinių Respublikos Prezidento rinkimų rezultatus ne vėliau kaip per septynias dienas nuo pakartotinio balsavimo dienos skelbia Vyriausioji rinkimų komisija.

77 straipsnis. Paklausimas dėl šio įstatymo pažeidimo

1. Su paklausimu, ar per Respublikos Prezidento rinkimus nebuvo pažeistas šis įstatymas, į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą (toliau – Konstitucinis Teismas) gali kreiptis Seimas ne vėliau kaip per 3 dienas po Respublikos Prezidento rinkimų galutinių rezultatų paskelbimo dienos.

2. Konstitucinis Teismas tiria ir vertina tik Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimą arba jos atsisakymą nagrinėti skundus dėl šio įstatymo pažeidimų tais atvejais, kai sprendimai buvo priimti

ar Vyriausiosios rinkimų komisijos veika buvo padaryta pasibaigus balsavimui per Respublikos Prezidento rinkimus.

3. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytą paklausimą Konstitucinis Teismas išnagrinėja ne vėliau kaip per 72 valandas nuo jo įteikimo. Į šį terminą įskaitomos ir poilsio bei švenčių dienos.

4. Remdamasis Konstitucinio Teismo išvadomis, galutinį sprendimą dėl šio įstatymo pažeidimo priima Seimas.

5. Jeigu Konstitucinis Teismas priima išvadą, kad Vyriausioji rinkimų komisija šiurkščiai pažeidė šį įstatymą ar suklautojo rinkimų dokumentus ir tai turėjo esminės įtakos Respublikos Prezidento rinkimų rezultatams, Seimas gali priimti vieną iš nutarimų:

1) pripažinti Respublikos Prezidento rinkimų rezultatus negaliojančiais, jeigu pagal balsų skaičiavimo protokolus negalima nustatyti tikrųjų rinkimų rezultatų;

2) nustatyti tikruosius galutinius Respublikos Prezidento rinkimų rezultatus pagal rinkimų komisijų patvirtintus balsų skaičiavimo protokolus, jeigu rinkimų komisijų sprendimai dėl šių protokolų patvirtinimo nebuvo apskūsti Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui ir Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas nepanaikino rinkimų komisijų sprendimų dėl šių protokolų patvirtinimo.

6. Pripažinus Respublikos Prezidento rinkimų rezultatus negaliojančiais, ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo Respublikos Prezidento rinkimų dienos šio įstatymo nustatyta tvarka rengiami pakartotiniai Respublikos Prezidento rinkimai.

78 straipsnis. Respublikos Prezidento rinkimų dokumentų saugojimas

Vyriausioji rinkimų komisija ne vėliau kaip per 3 mėnesius po Respublikos Prezidento rinkimų galutinių rezultatų paskelbimo parengia ir išleidžia knygą apie Respublikos Prezidento rinkimų rezultatus ir per 4 mėnesius perduoda Lietuvos valstybės naujam archyvui nuolat saugoti rinkimų apylinkių, savivaldybių rinkimų komisijų balsų skaičiavimo protokolus, pareiškinius dokumentus (išskyrus parašų rinkimo lapus), Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdžių protokolus ir sprendimus, Respublikos Prezidento rinkimų dokumentų pavyzdžių komplektą. Po to Vyriausioji rinkimų komisija nustatyta tvarka gali nuspręsti sunaikinti nesaugotinus Respublikos Prezidento rinkimų dokumentus.

LAIKINAI EINANTIS
RESPUBLIKOS PREZIDENTO PAREIGAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS

Vilnius, 1992 m. gruodžio 22 d.
Nr. I-28

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [I-40](#), 93.01.05, Žin., 1993, Nr.3-52 (93.01.31)
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO RINKIMŲ ĮSTATYMO PAPILDYMO
2.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [I-49](#), 93.01.19, Žin., 1993, Nr.4-78 (93.02.10)
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO RINKIMŲ ĮSTATYMO 13 STRAIPSNIO
PAKEITIMO
3.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [I-647](#), 94.11.08, Žin., 1994, Nr.89-1720 (94.11.18)
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO RINKIMŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO
Šis įstatymas įsigalioja nuo 1995 m. sausio 1 dienos.
4.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [I-1526](#), 96.09.19, Žin., 1996, Nr.100-2256 (96.10.16)

LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO RINKIMŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

5.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-439](#), 97.10.09, Žin., 1997, Nr.93-2325 (97.10.15)

LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO RINKIMŲ ĮSTATYMO 8, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 22, 23, 43, 47, 48, 50, 52, 54, 61, 68, 70 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO 23(1), 23(2), 23(3), 23(4), 23(5), 23(6), 23(7), 23(8), 23(9), 23(10), 23(11), 54(1), 54(2), 54(3), 54(4), 54(5), 54(6) STRAIPSNIAIS ĮSTATYMAS

6.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-449](#), 97.10.14, Žin., 1997, Nr.98-2477 (97.10.30)

LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO RINKIMŲ ĮSTATYMO PAPILDYMO 2(1) STRAIPSNIU

7.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-543](#), 97.11.25, Žin., 1997, Nr.108-2739 (97.11.28)

LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO RINKIMŲ ĮSTATYMO 54(3) STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

8.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-1050](#), 99.02.09, Žin., 1999, Nr.19-514 (99.02.24)

LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO RINKIMŲ ĮSTATYMO 2(1), 23(11), 32, 34, 72(1) STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 1999 m. gegužės 1 d.

9.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-1121](#), 99.04.06, Žin., 1999, Nr.33-953 (99.04.14)

LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO RINKIMŲ ĮSTATYMO 74 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

10.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-1938](#), 00.09.19, Žin., 2000, Nr.85-2576 (00.10.11)

PREZIDENTO RINKIMŲ ĮSTATYMO 2(1), 32, 34 IR 72(1) STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2001 m. sausio 1 d.

11.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-179](#), 2001 02 20, Žin., 2001, Nr. 21-687 (2001 03 09)

PREZIDENTO RINKIMŲ ĮSTATYMO 32 IR 38 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

12.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-263](#), 2001 04 19, Žin., 2001, Nr. 39-1334 (2001 05 09)

PREZIDENTO RINKIMŲ ĮSTATYMO 21 STRAIPSNIO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

13.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-968](#), 2002-06-20, Žin., 2002, Nr. 68-2767 (2002-07-03)

PREZIDENTO RINKIMŲ ĮSTATYMO 13, 15, 17, 21, 23, 23(2), 23(3), 23(4), 23(6), 34, 42, 44, 49, 54, 54(2), 67 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR 12 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMAS

Šis įstatymas, išskyrus 6 ir 9 straipsnius, įsigalioja nuo 2002 m. rugpjūčio 1 d.

14.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1912](#), 2003-12-18, Žin., 2003, Nr. 123-5584 (2003-12-30)

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2004 m. sausio 1 d.

Lietuvos Respublikos Seimas, Istatymas

PREZIDENTO RINKIMŲ ĮSTATYMO 9, 13, 15, 31, 32, 33, 34, 42, 44 STRAIPSNIŲ PAPILDYMO IR
PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

PREZIDENTO RINKIMŲ ĮSTATYMO PAPILDYMO 1(1) STRAIPSNIU IR 2 STRAIPSNIO PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Lietuvos Respublikos Seimas, Istatymas

PREZIDENTO RINKIMŲ ĮSTATYMO 1(1) STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS IR 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Lietuvos Respublikos Seimas, Istatymas

PREZIDENTO RINKIMŲ ISTATYMO 18 IR 19 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ISTATYMAS

Lietuvos Respublikos Seimas, Istatymas

RINKIMŲ Į EUROPOS PARLAMENTĄ ĮSTATYMO, SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO, SAVIVALDYBIŲ TARYBŲ RINKIMŲ ĮSTATYMO IR PREZIDENTO RINKIMŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2004 m. rugsėjo 10 d.

Lietuvos Respublikos Seimas, Istatymas

PREZIDENTO RINKIMŲ ISTATYMO 23(1) IR 23(10) STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ISTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2007 m. liepos 1 d.

Lietuvos Respublikos Seimas, Istatymas

PREZIDENTO RINKIMŲ ISTATYMO PAKEITIMO ISTATYMAS

Nauja įstatymo redakcija

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

PREZIDENTO RINKIMŲ ISTATYMO 74 IR 76 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ISTATYMAS

Lietuvos Respublikos Seimas, Istatymas

PREZIDENTO RINKIMŲ ISTATYMO 12, 13, 15, 16, 28, 29 IR 49 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ISTATYMAS

Lietuvos Respublikos Seimas, Istatymas

Nr. [XI-220](#), 2009-04-16, Žin., 2009, Nr. 46-1798 (2009-04-25)

PREZIDENTO RINKIMŲ ĮSTATYMO 42 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

26.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-816](#), 2010-05-18, Žin., 2010, Nr. 63-3094 (2010-05-31)

PREZIDENTO RINKIMŲ ĮSTATYMO 36, 38, 42, 43, 45 IR 46 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja 2010 m. rugsėjo 15 d.

27.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-1228](#), 2010-12-14, Žin., 2010, Nr. 153-7795 (2010-12-28)

PREZIDENTO RINKIMŲ ĮSTATYMO 64 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

28.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-2334](#), 2012-11-06, Žin., 2012, Nr. 132-6662 (2012-11-15)

PREZIDENTO RINKIMŲ ĮSTATYMO 8, 11 IR 38 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja 2014 m. sausio 1 d.

29.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-586](#), 2013-11-07, Žin., 2013, Nr. 120-6055 (2013-11-23)

PREZIDENTO RINKIMŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Nauja įstatymo redakcija

*** Pabaiga ***

Konstitucinio Teismo nutarimai:

1.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, [Nutarimas](#)

2004-05-25, Žin., 2004, Nr. 85-3094 (2004-05-26)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO RINKIMŲ ĮSTATYMO 11 STRAIPSNIO (2004 M. GEGUŽĖS 4 D. REDAKCIJA) IR 2 STRAIPSNIO 2 DALIES (2004 M. GEGUŽĖS 4 D. REDAKCIJA) ATITIKTIES LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCIJAI

*** Pabaiga ***

Redagavo Aušrinė Trapinskienė (2013-11-25)

ausrine.trapinskiene@lrs.lt